ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΜΙΧ. Χ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΟΥ

Τόμος 4ος

Το βιβλίο αυτό είναι συνοψισμένη μορφή του έργου «Γραμματική της αρχαίας ελληνικής» του Μιχ. Χ. Οικονόμου, έκδοσης 1971 του Ινστι-τούτου Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη).

Η συνόψιση του βιβλίου έγινε με ευθύνη του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ).

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ

Ομάδα εργασίας για το Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Προσαρμογή: Παππά Αλεξάνδρα, Εκπαιδευτικός

Επιμέλεια: Παπαζαφείρη Αικατερίνη, Εκπαιδευτικός

Επιστημονικός υπεύθυνος: Βασίλης Κουρμπέτης, Σύμβουλος Α΄ του ΥΠ.Π.Ε.Θ

Υπεύθυνη του έργου: Μαρία Γελαστοπούλου, M.Ed. Ειδικής Αγωγής

Τεχνική υποστήριξη:Κωνσταντίνος Γκυρτής, Δρ. Πληροφορικής

Συγγραφείς Προδιαγραφών προσαρμογής των βιβλίων για το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής:
Γιώργος Βουγιουκλίδης, **Δάσκαλος Ειδικής Αγωγής**
Γελαστοπούλου Μαρία, **Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής**
Γκυρτής Κωνσταντίνος, **Καθηγητής Πληροφορικής**

Αξιολόγηση και τελικός έλεγχος των προσαρμογών:
Γελαστοπούλου Μαρία, **Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής**
Γκυρτής Κωνσταντίνος, **Καθηγητής Πληροφορικής**

23ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

1. Ενεστώτας και παρατατικός ενεργητ. και μέσης φωνής

292. Από τα αφωνόληκτα ρήματα (δηλ. όσα έχουν ρηματικό χαρακτήρα π, β, φ - κ, γ, χ - τ, δ, θ) μερικά σχηματίζουν τον ενεστώτα (και τον παρατατικό) από το ρηματικό θέμα **αμετάβλητο**: βλέπ-ω , δρέπ-ω, ἔπ-ομαι, ἕρπ-ω, λείπ-ω , πέμπ-ω, πρέπ-ει (βλ. §361), ῥέπ-ω, σήπ-ω, τέρπ-ω·, ἀμείβ-ω, θλῖ'β-ω, λείβ-ω (= στάζω), σέβ-ω, τρίβ-ω·, ἀλείφ-ω, γλῠ'φ-ω (= σκαλίζω), γρᾰ'φ-ω, μεμφο-μαι, νῖ'φ-ω (= χιονίζω), στέφ-ω, στρέφ-ω, τρέφ-ω, διώκ-ω, εἴκ-ω (= υποχωρώ), ἕλκ-ω, ἥκ-ω (= έχω έρ-θει), πλέκ-ω, τήκ-ω, ἄγ- (ᾰ),

ἀρήγ-ω (= βοηθώ), ἐπείγ-ω (= βιάζω, επιταχύ-νω), λήγ-ω, ὀρέ-γ-ω, πνῑ̓γ-ω, φεύγ-ω, ἄρχ-ω, βρέχ-ω, γλίχ-ομαι (= επιθυμώ), δέχ-ομαι, ἐλέγχ-ω, ἔρχ-ομαι, εὔχ-ομαι, ἔχ-ω, μάχ-ομαι, τρέχ-ω, ψήχ-ω (= τρίβω), ψῡ̓χ-ω, πέτ-ομαι (= πετώ), ᾄδ-ω, ἐρείδ-ω (= στηρίζω), ἥδ-ομαι (= ευχαριστιέμαι), καθεύδ-ω (= κοιμούμαι), κυλίνδ-ω (= κυλώ), σπένδ-ω (=κάνω σπονδή, στάζω), σπεύδ-ω, φείδομαι, ψεύ-δομαι, αἴθ-ω (= καίω), κλώθ-ω, πείθ-ω, πλήθ-ω (= είμαι γεμάτος) κ.ά.

Τα περισσότερα όμως αφωνόληκτα ρήματα σχηματίζουν τον ενεστώτα και τον παρατατικό από το ρηματικό θέμα μετασχηματισμένο. Δηλαδή:

1. Τα **χειλικόληκτα** ρήματα, για να σχηματίσουν το χρονικό θέμα του ενεστώτα και του παρατατικού στην ενεργ. και μέση φωνή, παίρνουν

στο τέλος του ρηματικού θέματος το πρόσφυμα **τ** και έτσι με την τροπή του χαρακτήρα **β ἠ φ** σε **π** λήγουν σε **-πτω, -πτομαι** (βλ. §70, 1):

(θ. κοπ-, πβ. κοπ-ὴ)	κόπ-τ-ω κόπ-τ -ομαι	ἔ-κοπ-τ-ον ἐ-κοπ-τ-όμην
(θ.βλαβ-, πβ.βλάβ-η βλάβ-τ-ω)	βλάπ-τ-ω βλάπ-τ -ομαι	ἔ-βλαπ-τ-ον ἐ-βλαπ-τόμην
(θ.κρυφ-, πβ.κρύφ-α κρύφ-τ-ω)	κρύπ-τ-ω κρύπ-τ -ομαι	ἔ-κρυπ-τ-ον ἐ-κρυπ-τ-όμην

Έτσι και τα ρ. ἀστράπ-τ-ω, κλέπτ-ω, ῥίπ-τ-ω, σκήπ-τ-ω (=στηρίζω), τύπ-τ-ω, (καλύβ-τ-ω =) καλύπ-τ-ω, (ἄφ-τ-ω =) ἅπ-τ-ω, (θάφ-τ-ω =) θάπ- τ-ω, (κύφ-τ-ω =) κύπ-τ-ω, (ῥάφ-τ-ω=) ῥάπ-τ-ω, (σκάφ-τ-ω =) σκάπ-τ-ω κ.ά.

2. Τα ουρανικόληκτα ρήματα, για να σχηματίσουν το χρονικό θέμα του ενεστώτα και του παρατατικού στην ενεργητική και μέση φωνή, παίρνουν στο τέλος του ρηματικού θέματος το πρόσφυμα j (βλ. §16, σημ.) και συγχωνεύουν τον ουρανικό χαρακτήρα κ, γ, χ με το j σε ττ ή σσ (βλ. §67, 2, α)· έτσι λήγουν σε –ττω ,-ττομαι (ή -σσω, -σσομαι):

(θ. φυλακ-, πβ.φυλακ- ή φυλάκ-j-ω)	φυλάττ-ω φυλάττ -ομαι	ἐ-φύλαττ-ον ἐ-φυλαττ -όμην
(θ. ἀλλαγ-, πβ.ἀλλαγ-ή ἀλλάγ-j-ω)	ἀλλάττ-ω ἀλλάττ -ομαι	ἤλλαττ-ον ἠλλαττ-όμην
(θ.ταραχ-, πβ. ταραχ-	ταράττ-ω ταράττ	ἐ-τάραττ-ον ἐ-ταραττ

ή ταράχ-j-ω)	-ομαι	-όμην

Έτσι και τα ρ. (ἐλίκ-j-ω =) ἐλίττω - (κηρύκ-j-ω =) κηρύττω - (πτή-κ-j-ω =) πτήσσω (= ζαρώνω από φόβο) - (φρίκ-j-ω =) φρίττω - (χαρά-κ-j-ω =) χαράττω (ἀίγ-j-ω = ἀίττω =) ἄτ-τω (= κινούμαι, με ορμή) -(μάγ-j-ω =) μάττω (= ζυμώνω, δουλεύω κάτι με τα χέρια, σφουγγίζω) - (πατάγ-j-ω =) πατάσσω - (πλήγ-j-ω =) πλήτ-τω- (πράγ-j-ω =) πράττω-(ῥάγ-j-ω =) ῥάσσω (= χτυπώ) -(σπαράγ-j-ω=) σπαράττω - (συ-ρίγ-j-ω =) συρίτ-τω - (σφάγ-j-ω =) σφάττω- (τάγ-j-ω =) τάττω -(φράγ-j-ω =) φράττω (ἀνα-πτύχ-j-ω =) ἀναπτύσσω - (ὀρύχ-j-ω =) ὀρύττω κ.ά.

3. Τα **οδοντικόληκτα** ρήματα, για να σχηματίσουν το χρονικό θέμα του ενεστώτα και του παρατατικού στην ενεργητική και μέση φωνή,

παίρνουν στο τέλος του ρηματικού θέματος το πρόσφυμα j και έπειτα όσα έχουν ρηματικό χαρακτήρα θ ή τ τον συγχωνεύουν με το j σε ττ (ή σσ), ενώ όσα έχουν ρηματικό χαρακτήρα δ τόν συγχωνεύουν με το j σε ζ (βλ. §67, 2, α και β):

(θ.πλαθ-, πλάθ-j-ω=)	πλάττ-ω πλάττ-ομαι	ἔ-πλαττ-ον ἐ-πλαττ -όμην
(θ. πυρετ-, πυρέτ-j-ω=)	πυρέττ-ω	ἐ-πύρεττ-ον
(θ. ἐλπιδ-, ἐλπίδ-j-ω=)	ἐλπίζ-ω	ἤλπιζ-ον
(θ. ὀδ-, ὅδ-j-ω=)	ὅζ-ω (=μυρίζω)	χωρίς άλλους χρόνους
(θ.παιδ-, παίδ-j-ω=)	παίζ-ω	ἔ-παιζ-ον

΄Ετσι και τα ρ. (ἐρέτ-j-ω =) ἐρέσσω (= τραβώ κουπί)- (ἐρίδ-j-ω =) ἐρίζ-ω - (κομίδ-j-ω =) κομίζω - (ληίδ-j-ομαι =) λήζομαι (= ληστεύω) - (σφραγίδ-j-ω =) σφραγῐ̈΄ζω - (σχίδ-j-ω =) σχῐ̈΄ζω - (φροντίδ-j-ω =) φρο-ντῐ̈΄ζω- (ψηφίδ-j-ω =) ψηφῐ̈΄ζω - (κλύδ-j-ω =) κλύζω (= περιβρέχω, ορμώ και σκεπάζω με τα κύματα) - (φράδ-j-ω =) φράζω (=λέγω) κ.ά.

2. Ενεργητικός και μέσος μέλλοντας. Ενεργητικός και μέσος αόριστος α΄

293. Στον ενεργητικό και μέσο μέλλοντα και στον ενεργητικό και μέσο αόριστο α΄ ο ρηματικός χαρακτήρας των αφωνόληκτων ρημάτων, όταν βρεθεί εμπρός από

το χρονικό χαρακτήρα **σ** (βλ. §284), παθαίνει τις κανονικές μεταβολές (βλ. §67, 1 και §64, 5), δηλαδή:
α) ο **χειλικός** χαρακτήρας (**π, β, φ**) ενώνεται με το χρονικό χαρακτήρα **σ σε ψ**: (τρέπ-ω, θ. τρεπ-) τρέψω, ἔτρεψα - τρέψομαι, ἐτρεψάμην
(τρίβ-ω, θ. τριβ-) τρίψω, ἔτριψα - τρίψομαι, ἐτριψάμην
(κρύπτω, θ. κρυφ-) κρύψω, ἔκρυψα - κρύψομαι, ἐκρυψάμην
β) ο **ουρανικός** χαρακτήρας (**κ, γ, χ**) ενώνεται με το χρονικό χαρακτήρα **σ σε ξ**: (φυλάττ-ω, θ. φυλακ-) φυλάξω, ἐφύλαξα - φυλάξομαι, ἐφυλαξάμην
(τάττ-ω, θ. ταγ-) τάξω, ἔταξα - τάξομαι, ἐταξάμην
γ) ο **οδοντικός** χαρακτήρας (**τ, δ, θ**) εμπρός από το χρονικό χαρακτήρα **σ αποβάλλεται**: (ἁρμόττ-ω, θ. ἁρμοτ-) ἁρμόσω, ἥρμοσα

(ψεύδ-ομαι, θ. ψευδ-) ψεύσομαι, ἐψευ-σάμην
(πείθ-ω, θ. πειθ-) πείσω, ἔπεισα - πείσομαι, ἐπεισάμην.

294. Παραδείγματα σχηματισμού ενεργητ. και μέσου μέλλοντα και ενεργητ. και μέσου αορ. α΄ των αφωνόληκτων ρημάτων

Ρήματα τρέπω (θ. τρεπ-), τάττω (θ. ταγ-), πείθω (θ. πειθ-)

Χρόνοι	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
Ενεργ. Μελλ.	τρέψω τάξω πείσω		τρέψοιμι τάξοιμι πείσοιμι	

Χρόνοι	Οριστική	Υποτα-κτική	Ευκτική	Προστακτική
Ενεργ. Αορ.ά	ἔτρεψα ἔταξα ἔπεισα	τρέψω τάξω πείσω	τρέψαιμι τάξαιμι πείσαιμι	τρέψον,-άτω τάξον πεῖσον
Μέσος Μελλ.	τρέψομαι τάξομαι πείσομαι		τρεψοίμην ταξοίμην πεισοίμην	
Μέσος Αορ.ά	ἐτρεψάμην ἐταξάμην ἐπεισάμην	τρέψωμαι τάξωμαι πείσωμαι	τρέψαιμην τάξαιμην πείσαιμην	τρέψαι τάξαι πεῖσαι

Χρόνοι	Μετοχή	Απαρέμφατο
Ενεργ. Μελλ.	τρέψων τάξων πείσων	τρέψειν τάξειν πείσειν
Ενεργ. Αορ.	τρέψας τάξας πείσας	τρέψαι τάξαι πεῖσαι
Μέσος .Μέλλ	τρεψόμενος ταξόμενος πεισόμενος	τρέψεσθαι τάξεσθαι πείσεσθαι
Μέσος. Αόρ. ά	τρεψάμενος ταξάμενος πεισάμενος	τρέψασθαι τάξασθαι πείσασθαι

295. Τα υπερδισύλλαβα ρήματα σε -ίζω, όσα έχουν ρηματικό χαρακτήρα **δ** , σχηματίζουν τον ενεργητ. και μέσο μέλλοντα χωρίς το χρονικό χαρακτήρα **σ** σε -ιῶ και -ιοῦμαι (που κλίνεται κατά τα συνηρημένα σε -έω, πβ. §323, β). Π.χ. του ρ. κομίζω (θ. κομιδ-):

Ενεργητικός Μέλλοντας	
Οριστική	κομιῶ, -ιεῖς, -ιεῖ, -ιοῦμεν, -ιεῖτε, -ιοῦσι(ν)
Ευκτική	κομιοῖμι, -ιοῖς, -ιοῖ (ή -ιοίην, -ιοίης, -ιοίη), -ιοῖμεν, -ιοῖτε, -ιοῖεν
Απαρέμφατο	κομιεῖν
Μετοχή	κομιῶν, -ιοῦσα, -ιοῦν.

Μέσος Μέλλοντας	
Οριστική	κομιοῦμαι, -ιεῖ, -ιεῖται,

	-ιούμεθα, -ιεῖσθε, -ιοῦνται
Ευκτική	κομιοίμην, -ιοῖο, -ιοῖτο, -ιοίμεθα, -ιοῖσθε, -ιοῖντο
Απαρέμφατο	κομιεῖσθαι
Μετοχή	κομιούμενος, -ιουμένη, -ιούμενον.

Όμοια και πορίζω - πορiῶ, πορι-οῦμαι , νομίζω - νομιῶ, ἀγωνίζομαι - ἀγωνιοῦμαι· λογίζομαι – λογιοῦμαι· φροντίζω-φροντιῶ κ.ά. (αλλά: κτίζω - κτίσω, σχίζω – σχίσω κτλ.).

3. Ενεργητικός παρακείμενος και υπερσυντέλικος

296. Από τα αφωνόληκτα ρήματα:
1.Τα **οδοντικόληκτα** σχηματίζουν τον ενεργητ. παρακείμενο και υπερσυντέλικο όπως τα φωνηεντόληκτα, δηλ. με το χρονικό χαρακτήρα **κ** αλλά εμπρός από αυτόν αποβάλλουν τον οδοντικό χαρακτήρα του ρηματικού θέματος:
κομίζω (θ. κομιδ-), παρακείμ. κεκόμι-κα, υπερσ. ἐ-κε-κομί-κειν
πείθω (θ. πειθ-), παρακειμ. πέ-πει-κα, υπερσ. ἐ-πε-πεί-κειν.

2.Τα **χειλικόληκτα** και **ουρανικόληκτα** σχηματίζουν τον ενεργητικό παρακείμενο και υπερσυντέλικο χωρίς το χρονικό χαρακτήρα κ, αλλά το χαρακτήρα του ρηματ. θέματος, αν είναι άφωνο ψιλόπνοο ή

μέσο, τον τρέπουν στο αντίστοιχό του δασύπνοο (δηλ. το **π** ή **β** σε **φ** και το **κ** ή **γ** σε **χ**· βλ. §22):

Ρήμα	Παρακείμ.	Υπερσ
κόπτω (θ. κοπ-)	κά-κοφ-α	ἐ-κε-κόφ-ειν
τρίβω (θ. τριβ-)	τέ-τριφ-α	ἐ-τε-τρίφ-ειν
γράφω (θ. γραφ-)	γέ-γραφ -α	ἐ-γε-γράφ-ειν
κηρύττω (θ. κηρυτ-)	κε-κήρυχ -α	ἐ-κε-κηρύχ -ειν
τάττω (θ. τατ-)	τέ-ταχ-α	ἐ-τε-τάχ-ειν
ταράττω (θ. ταρατ-)	τε-τάραχ -α	ἐ-τε-ταράχ -ειν.

3. Όσα έχουν ε εμπρός από τον ρηματ. χαρακτήρα τρέπουν συνήθως στον ενεργ. παρακείμενο και υπερσυντέλικο το ε αυτό σε ο:

Ρήμα	παρακείμ.	υπερσ.
κλέπτω (θ. κλεπ-)	κέ-κλοφ-α,	(ἐ-κε-κλόφ-ειν)
τρέπω (θ. τρεπ-)	τέ-τροφ-α	(ἐ-τε-τρόφ-ειν)
φέρω (θ. ἐνεκ-)	ἐν-ήνοχ-α	ἐν-ηνόχ-ειν (βλ. §273)·

(αλλά: πλέκ-ω, πέ-πλεχ-α, ἐ-πε-πλέχ-ειν)

297. Στον παθητ. μέλλοντα α΄ και τον παθητ. αόριστο α΄ ο ρηματικός χαρακτήρας των αφωνόληκτων ρημάτων εμπρός από το θ του χρονικού προσφύματος **θη (θε)** παθαίνει τις κανονικές μεταβολές (βλ. §70, 1 και 3), δηλαδή:

α) αν είναι ψιλόπνοο ή μέσο χειλικό (π, β), τρέπεται στο αντίστοιχό του δασύπνοο φ:

λείπ-ω	καλύπ-τ-ω
(θ. λειπ-)	(θ. καλυβ-
λειφ-θήσομαι	καλυφ-θήσομαι
ἐ-λείφ-θην	ἐ-καλύφ-θην

β) αν είναι ψιλόπνοο ή μέσο ουρανικό (κ, γ),τρέπεται στο αντίστοιχό του δασύπνοο χ:

κηρύττω	ἄγ-ω
(θ. κηρυκ-),	(θ. ἀγ-)
κηρυχ-θήσομαι	ἀχ-θήσομαι
ἐ-κηρύχ-θην	ἤχ-θην

γ) αν είναι οδοντικό (τ, δ, θ) τρέπεται σε σ:

ἁρμόττω	ψεύδομαι	πείθομαι
(θ. ἁρμοτ-)	(θ. ψευδ-)	(θ. πειθ-)
—	ψευσ-θήσομαι	πεισ-θήσομαι
ἡρμόσ-θην	ἐψεύσ-θην	ἐ-πείσ-θην

5. Παρακείμενος και υπερσυντέλικος της μέσης φωνής

298. Τα **αφωνόληκτα** ρήματα σχηματίζουν τον παρακείμενο και τον υπερσυντέλικο της μέσης φωνής, όπως τα φωνηεντόληκτα, με τις καταλήξεις -μαι (-σαι, -ται κτλ.)

---

1. Το ρ. ἁρμόττω έχει και παράλληλο τύπο ἁρμόζω με θ. ἁρμοδ- (πβ. ἁρμόδ-ιος) και ἁρμογ- (πβ. ἁρμογή, ἐφαρμογή).

και –μην (-σο, -το κτλ.), αλλά κατά το σχηματισμό των τύπων στους χρόνους αυτούς συμβαίνουν τα κανονικά πάθη του χαρακτήρα εμπρός από τις προσωπικές κατα-λήξεις· π.χ. γέ-γραφ-μαι = γέ-γραμ-μαι, γέ-γραφ-σαι = γέ-γραψαι κτλ.

299. Παραδείγματα σχηματισμού μέσου παρακειμένου και υπερσυντελίκου των αφωνόληκτων ρημάτων

Ρήματα πράττομαι, γράφομαι, πείθομαι

θ. πραγ

Παρακείμενος	
Οριστική	**Προστακτική**
πέ-πραγ-μαι πέ-πραξαι πέ-πρακ-ται πε-πράγ-μεθα πέ-πραχ-θε πεπραγμένοι εἰσὶ(ν) πέ-πραχ-θον πέ-πραχ-θον	— πέ-πραξο πε-πράχ-θω — πέ-πραχ-θε πε-πράχ-θων πέ-πραχ-θον πε-πράχ-θων
Απαρέμφατο	**Υπερσυντέλικος**
πε-πρᾶχ-θαι	ἐ-πε-πράγ-μην ἐ-πέ-πραξο ἐ-πέ-πρακ-το ἐ-πε-πράγ-μεθα ἐ-πέ-πραχ-θε πεπραγμένοι ἦσαν ἐ-πέ-πραχ-θον ἐ-πε-πράχ-θην
Μετοχή	
πε-πραγ-μένος πε-πραγ-μένη πε-πραγ-μένον	

θ. γραφ

Παρακείμενος	
Οριστική	**Προστακτική**
πέ-πραγ-μαι πέ-πραξαι πέ-πρακ-ται πε-πράγ-μεθα πέ-πραχ-θε πεπραγμένοι εἰσὶ(ν) πέ-πραχ-θον πέ-πραχ-θον	— πέ-πραξο πε-πράχ-θω — πέ-πραχ-θε πε-πράχ-θων πέ-πραχ-θον πε-πράχ-θων
Απαρέμφατο	**Υπερσυντέλικος**
πε-πρᾶχ-θαι	ἐ-πε-πράγ-μην ἐ-πέ-πραξο ἐ-πέ-πρακ-το ἐ-πε-πράγ-μεθα ἐ-πέ-πραχ-θε πεπραγμένοι ἦσαν ἐ-πέ-πραχ-θον ἐ-πε-πράχ-θην
Μετοχή	
πε-πραγ-μένος πε-πραγ-μένη πε-πραγ-μένον	

θ. πειθ

Παρακείμενος	
Οριστική	**Προστακτική**
γέ-γραμ-μαι γέ-γραψαι γέ-γραπ-ται γε-γράμ-μεθα γέ-γραφ-θε γεγραμμένοι εἰσὶ(ν) γέ-γραφ-θον γέ-γραφ-θον	— γέ-γραψο γε-γράφ-θω — γέ-γραφ-θε γε-γράφ-θων γέ-γραφ-θον γε-γράφ-θων
Απαρέμφατο	**Υπερσυντέλικος**
πε-πεῖ-σθαι	ἐ-πε-πείσ-μην
Μετοχή	ἐ-πέ-πει-σο
πε-πεισ-μένος πε-πεισ-μένη πε-πεισ-μένον	ἐ-πέ-πεισ-το ἐ-πε-πείσ-μεθα ἐ-πέ-πεισ-θε πεπεισμένοι ἦσαν ἐ-πέ-πει-σθον ἐ-πε-πείσ-θην

(βλ. §70, 1, 2 και 3, §68, I, §67, 1 και §64, 1 και 5)

300. Τα ρ. στρέφω, τρέπω και τρέφω στον παρακείμενο και τον υπερσυντέλικο της μέσης φωνής τρέπουν το ε του θέματος σε α:

στρέφ-ω	τρέπ-ω	τρέφ-ω
(θ. στρεφ-)	(θ. τρεπ-)	(θ. θρεφ)
Παρακείμενος		
ἔ-στραμ-μαι	τέ-τραμ-μαι	τέ-θραμ-μαι
Υπερσυντέλικος		
ἐ-στράμ-μην	ἐ-τε-τράμ-μην	ἐ-τε-θράμ-μην

24ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΝΡΙΝΟ-ΛΗΚΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΡΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ Α΄ ΣΥΖΥΓΙΑΣ

1. Ενεστώτας και παρατατικός ενεργητ. και μέσης φωνής

301. Από τα ενρινόληκτα και υγρόληκτα ρήματα (δηλ. όσα έχουν ρηματικό χαρακτήρα μ, ν, λ ,ρ) πολύ λίγα σχηματίζουν τον ενεστώτα (και τον παρατατικό) από το ρηματικό θέμα αμετάβλητο: γέμ-ω, νέμ-ω, τρέμ-ω ,μέν-ω, πέν-ομαι, σθέν-ω (= έχω δύναμη), στέν-ω, (στενάζω) ὠδίν-ω (= κοιλοπονώ), (ἐ)θέλ-ω, ἐπιμέλ-ομαι, μέλ-ει (απρόσωπο = υπάρχει φροντίδα· βλ. §361, 1), βούλ-ομαι· δέρ-ω, στέρ-ομαι, φέρ-ω κ.ά.

Τα περισσότερα όμως ενρινόληκτα και υγρόληκτα ρήματα σχηματίζουν τον ενεστώτα και τον παρατατικό από το ρηματικό θέμα, αφού τούτο πάρει στο τέλος του το χρονικό πρόσφυμα j. Και:

1. Αν ο χαρακτήρας του ρηματικού θέματος είναι λ, τότε το πρόσφυμα j αφομοιώνεται προς αυτό, και έτσι τα ρήματα αυτά στον ενεστώτα και τον παρατατικό έχουν λλ (βλ. §68, 4, α):

(θ.ἀγγελ-πβ.ἄγγελ-ος ἀγγέλ-j-ω =)	ἀγγέλλ-ω	ἤγγελλ-ον
	ἀγγέλλ-ομαι	ἠγγελλ-όμην
(θ.σφαλ-, πβ.σφάλ-μα σφάλ-j-ω =)	σφάλλ-ω	ἔ-σφαλλ-ον
	σφάλλ-ομαι	ἐ-σφαλλ-όμην

έτσι και τα ρ. ἀγάλλομαι , ἄλλομαι (= πηδώ), ἀσχάλλω (= αγανακτώ), βάλλω, θάλλω, πάλλω ,ψάλλω, ἀνατέλλω, ἐντέλλομαι, μέλλω (= έχω σκοπό, αναβάλλω), ὀκέλλω (= ρίχνω το πλοίο στην ξηρά, πέφτω στην ξηρά), στέλλω· ποικίλλω, τίλλω (= μαδώ)· εξαιρούνται τα ρ. **βούλ-ομαι ἐθέλ-ω ή θέλ-ω, ἐπιμέλ-ομαι, ὀφείλ-ω** και το απρόσωπο **μέλ-ει** που έχουν ένα λ, γιατί δεν παίρνουν πρόσφυμα j.

2. Αν ο χαρακτήρας του ρηματικού θέματος είναι **ν** ή **ρ** και υπάρχει φωνήεν **α** πριν απ' αυτόν, τότε το πρόσφυμα **j** υπερπηδά το χαρακτήρα **ν** ή **ρ** και αποτελεί με το φωνήεν **α** το δίφθογγο **αι** (βλ. §66)· έτσι τα ρήματα αυτά λήγουν σε **–αίνω** ή **-αίρω:**

(θ. φαν-, πβ. φαν-ός ·φάν-j-ω=)	φαίν-ω	ἔ-φαιν-ον
	φαίν-ομαι	ἐ-φαιν-όμην
(θ. ἀρ-,πβ. ἄρ-σις· ἄρ-j-ω =)	ἀΐρ-ω	ἦρ-ον
	ἀΐρ-ομαι	ἠρ-όμην·

έτσι και τα ρ. βαίνω, ἰσχναίνω, κερδαίνω, κοιλαίνω, κυμαίνω, λυμαίνομαι, λιπαίνω, μαίνομαι, μαραίνω, μελαίνω, μιαίνω, περαίνω, ποιμαίνω, ῥαίνω, σημαίνω, ύγιαίνω, ὑφαίνω, ἀσπαίρω (= σπαρταρώ), καθαιρῶ (= καθαρίζω), τεκμαίρομαι (= συμπε-ραίνω), χαίρω κ.ά.

3. Αν ο χαρακτήρας του ρηματικού θέματος είναι **ν** ή **ρ** και υπάρχουν πριν απ' αυτόν τα φωνήεντα **ε** ή **ĭ** ή **ŭ**, τότε το πρόσφυμα **j** αφομοιώνεται προς το χαρακτήρα **ν** ή **ρ**, έπειτα το διπλό **ν** ή **ρ** απλοποιείται και το

προηγούμενο φωνήεν εκτείνεται αναπληρωτικά, δηλ. το ε σε ει, το ῐ σε ῑ και το ῠ σε ῡ (βλ. §68, 4, β)· έτσι τα ρήματα αυτά στον ενεστώτα λήγουν σε -είνω, -είρω, - ῑ̓νω, -ῑ̓ρω, -ῡ̓νω, -ῡ̓ρω:

(θ.κτεν-, κτέν-j-ω, κτένν-ω=)	κτείν-ω	ἔ-κτειν-ον
(θ.φθερ-, φθέρ-j-ω, φθέρρ-ω=)	φθείρ-ω φθείρ-ομαι	ἔ-φθειρ-ον ἐ-φθειρ-όμην
(θ. κρῐ̆ν- ,κρῐ̆ν-j-ω, κρῐ̆̓νν-ω=)	κρῑ̓ν-ω κρῑ̓ν-ομαι	ἔ-κρῑν-ον ἐ-κρῑν-όμην
(θ.οἰκτῐ̆ρ-, οἰκτῐ̆̓ρ-j-ω, οἰκτῐ̆̓ρρ-ω=)	οἰκτῑ̓ρ-ω	ᾤκτῑρ-ον
(θ.πλῠ̆ν-, πλῠ̆̓ν-j-ω, πλῠ̆̓νν-ω=)	πλῡ̓ν-ω	ἔ-πλῡν-ον
(θ. σῠ̆ρ-, σῠ̆̓ρ-j-ω, σῠ̆̓ρρ-ω=)	σῡ̓ρ-ω σῡ̓ρ-ομαι	ἔ-σῡρ-ον ἐ-σῡρ-όμην·

έτσι και τα ρ. τείνω· ἐγείρω, σπείρω· κλῑ'νω· ἀμῡ'νω, ἡδῡ'νω, ὁμαλῡ'νω, ὀξῡ'νω, ταχῡ'νω· ὁδῡ'ρομαι, ὀλοφῡ'ρομαι κ.ά.

2. Οι άλλοι χρόνοι

302. Ενεργητ. και μέσος μέλλοντας. Τα ενρινόληκτα και υγρόληκτα ρήματα κανονικά σχηματίζουν τον ενεργητ. και μέσο μέλλοντα από το ρηματικό θέμα και με τις καταλήξεις -ῶ και -οῦμαι (κλίνονται δηλ. κατά τον ενεστώτα των συνηρημένων ρημάτων σε -έω· πβ. §323, β): ἀμύνω, ενεργ. μέλλ. ἀμυνῶ, -εῖς, -εῖ κτλ. - μέσ. μέλλ. ἀμυνοῦμαι, -εῖ, -εῖται κτλ. Έτσι και σφάλλω - σφαλῶ, στέλλω - στελῶ, νέμω - νεμῶ, ὑγιαίνω - ὑγιανῶ, σημαίνω - σημανῶ, καθαίρω - καθαρῶ, κτείνω - κτενῶ, τείνω - τενῶ, σπείρω - σπερῶ,

φθείρω - φθερῶ, κρίνω - κρινῶ, ἁμβλύνω - ἁμβλυνῶ, ὀδύρομαι - ὀδυροῦμαι κ.ά.

303. Ενεργητικός και μέσος αόρ. α΄. Αρχικά ο ενεργητ. και μέσος αόρ. α΄ στα ενρινόληκτα και υγρόληκτα ρήματα σχηματίστηκε σε -σα και -σάμην, όπως στα φωνηεντόληκτα· αλλά ο χρονικός χαρακτήρας σ αφομοιώθηκε με το προηγούμενο του ένρινο ή υγρό και έπειτα έγινε απλοποίηση των δύο όμοιων συμφώνων και αναπληρωτική έκταση του προηγούμενου φωνήεντος, δηλ. του ᾰ σε η (ή σε ᾱ, αν προηγείται ε ή ι ή ρ), του ε σε ει, του ῐ σε ῑ και του ῠ σε ῡ (βλ. §62, 7, β). Π.χ.

Αόριστος		
Ενεστώτας	θέμα	αρχικός τύπος
φαίνω	φᾰν-	ἔ-φᾰν-σα
λειαίνω	λεᾰν-	ἐ-λέᾰν-σα
ὑγιαίνω	ὑγιαν-	ὑγίᾰν-σα
μαραίνω	μαρᾰν-	ἐ-μάρᾰν-σα
καθαίρω	καθᾰρ-	ἐ-κάθᾰρ-σα
ἀγγέλω	ἀγγελ-	ἤγγελ-σα
νέμω	νεμ-	ἔ-νεμ-σα
μένω	μεν-	ἔ-μεν-σα
κρίνω	κρῐν-	ἔ-κρῐν-σα
ἀμύνω	ἀμῠν-	ἤμῠν-σα

με αφομοίωση	Τελικός τύπος	
ἔ-φᾰν-να	ἐ-λέᾱν-α	
ἐ-λέᾰν-να	ὑγίᾱν-α	
ὑγίᾰν-να	ἐ-μάρᾱν-α	
ἐ-μάρᾰν-να	ἐ-κάθηρ-α	ἐ-καθηρ-άμην
ἐ-κάθᾰρ-ρα	ἤγγειλ-α	ἠγγειλ-άμην
ἤγγελ-λα	ἔ-νειμ-α	ἐ-νειμ-άμην
ἔ-νεμ-μα	ἔ-μειν-α	
ἔ-μεν-να	ἔ-κρῑν-α	ἐ-κριν-άμην
ἔ-κρῐν-να	ἤμῡν-α	ἠμυν-άμην
ἤμῠν-να	ἐ-λέᾱν-α	ἐ-καθηρ-άμην

Έτσι ο ενεργητ. και μέσος αόρ. α΄ στα ενρινόληκτα και υγρόληκτα ρήματα κανονικά σχηματίζεται σε όλες τις εγκλίσεις (και στο απαρέμφατο και τη μετοχή) με το θέμα μετασχηματισμένο, όπως φαίνεται παραπάνω, και με τις ίδιες καταλήξεις που έχουν τα φωνηεντόληκτα (λύω - ἔλυσα, ἐλυσάμην), αλλά χωρίς το χρονικό χαρακτήρα **σ.**

304. Παράδειγμα

(ρ. νέμ-ω, θ. νεμ-, αόρ. ἔ-νειμ-α, ἐ-νειμ-άμην)

Ενεργητικός Αόριστος α΄		
Οριστική	**Υποτακτική**	**Ευκτική**
ἔ-νειμ-α	νείμ-ω	νείμ-αιμι
ἔ-νειμ-ας	νείμ-ῃς	νείμ-αις
ἔ-νειμ-ε	νείμ-ῃ	νείμ-αι
ἐ-νείμ-αμεν	νείμ-ωμεν	νείμ-αιμεν
ἐ-νείμ-ατε	νείμ-ητε	νείμ-αιτε
ἔ-νειμ-αν	νείμ-ωσι	νείμ-αιεν
ἐ-νείμ-ατον	νείμ-ητον	νείμ-αιτον
ἐ-νειμ-άτην	νείμ-ητον	νειμ-αίτην

Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
– νεῖμ-ον νειμ-άτω – νείμ-ατε νειμ-άντων ή -άτωσαν νείμ-ατον νειμ-άτων	νεῖμ-αι	νείμ-ας νείμ-ασα νεῖμ-αν

Μέσος Αόριστος α΄		
Οριστική	**Υποτακτική**	**Ευκτική**
ἐ-νειμ-άμην	νείμ-ωμαι	νειμ-αίμην
ἐ-νείμ-ω	νείμ-ῃ	νείμ-αιο
ἐ-νείμ-ατο	νείμ-ηται	νείμ-αιτο
ἐ-νειμ-άμεθα	νειμ-ώμεθα	νειμ-αίμεθα
ἐ-νείμ-ασθε	νείμ-ησθε	νείμ-αισθε
ἐ-νείμ-αντο	νείμ-ωνται	νείμ-αιντο
ἐ-νείμ-ασθον	νείμ-ησθον	νείμ-αισθον
ἐ-νειμ-άσθην	νείμ-ησθον	νειμ-αίσθην

Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
– νεῖμαι νειμ-άσθω – νείμ-ασθε νειμ-άσθων ή - σθωσαν νείμ-ασθον νειμ-άσθων	νείμ-ασθαι	νειμ-άμενος νειμ-αμένη νειμ-άμενον

305. Παρακείμενος και υπερσυντέλικος της ενεργητικής φωνής. Τα ενρινόληκτα και υγρόληκτα ρήματα σχηματίζουν τον παρακείμενο και τον υπερσυντέλικο της ενεργητ. φωνής με το χρον. χαρακτήρα **κ**, όπως τα φωνηεντόληκτα (παρκείμ. σε **-κα** και υπερσυντέλ. σε **-κειν**). Το **λ** και το **ρ** εμπρός από το χρονικό χαρακτήρα **κ** μένουν αμετάβλητα, ενώ το **ν** γίνεται **γ** (βλ. §70,5)

Ενεστώτας	Παρακειμ.	Υπερσ.
ἀγγέλλω (θ. ἀγγελ-)	ἤγγελ-κα	ἠγγέλ-κειν
αἴρω (θ. ἀρ-)	ᾖρ-κα	ἤρ-κειν
φαίνω (θ. φαν-)	πέφαγ-κα	ἐ-πε-φάγ-κειν (πβ. §309).

306. Ο παθητ. μέλλοντας α΄ και ο παθητ. αόρ. α΄ στα ενρινόληκτα και υγρόληκτα ρήματα σχηματίζονται κανονικά σε -θήσομαι και -θην, όπως στα φωνηεντόληκτα, χωρίς μεταβολή του ρηματικού χαρακτήρα:

Ενεστώτας	Παθ. Μέλλ.	Παθ. Αόρ.
μιαίνω (θ.μιαν-)	μιαν-θήσομαι	ἐ-μιάν-θην
ἀγγέλλω (θ.ἀγγελ-)	ἀγγελ-θήσομαι	ἠγγέλ-θην
αἴρω (θ. ἀρ-)	ἀρ-θήσομαι	ἤρ-θην

307. α) Ο παρακείμενος και ο υπερσυντέλικος της μέσης φωνής στα υγρόληκτα ρήματα σχηματίζονται κανονικά σε -μαι (-σαι, -ται κτλ.) και -μην (-σο, -το κτλ.), όπως στα φωνηεντόληκτα· οι ρηματ. χαρακτήρες **λ** και **ρ** εμπρός από τις καταλήξεις μένουν αμετάβλητοι: ἤγγελ-μαι, ἠγγέλ-μην· κε-κάθαρ-μαι, ἐ-κε-καθάρ-μην.

β) Ο παρακείμενος και ο υπερσυντέλικος της μέσης φωνής στα ενρινόληκτα ρήματα σχηματίζονται επίσης σε -μαι (-σαι, -ται κτλ.) και -μην (-σο, -το κτλ.)· ο ρηματ. χαρακτήρας όμως **ν** εμπρός από το **μ** των καταλήξεων σε άλλα ρήματα αφομοιώνεται (κανονικά) με αυτό και σε άλλα τρέπεται σε **σ**: παρ-οξύν-ομαι (θ. παρ-οξυν-), παρακείμ. παρ-ώξυν-μαι = παρώξυμμαι, υπερσ. παρ-ωξύν-μην = παρωξύμμην·

αλλά φαίν-ομαι (θ. φαν-), παρακείμ. πέ-φαν-μαι = πέφασμαι, υπερσ. ἐπεφάσμην (βλ. §68, 5).

308. Παραδείγματα σχηματισμού μέσου παρακειμένου και υπερσυντελίκου ενρινόληκτων και υγρόληκτων ρημάτων

ρ. ἀγγέλλομαι, ὀξύνομαι, φαίνομαι

Οριστική	
ἤγγελ-μαι	θ. ἀγγελ-
ἤγγελ-σαι	ἠγγέλ-μην
ἤγγελ-ται	ἤγγελ-σο
ἠγγέλ-μεθα	ἤγγελ-το
ἤγγελ-θε	ἠγγέλ-μεθα
ἠγγελμένοι	ἤγγελ-θε
εἰσὶ(ν)	ἠγγελμένοι ἦσαν
ἤγγελ-θον	ἤγγελ-θον
ἤγγελ-θον	ἠγγέλ-θην

Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
– ἤγγελ-σο ἠγγέλ-θω – ἤγγελ-θε ἠγγέλ-θων ἤγγελ-θον ἠγγέλ-θων	ἠγγέλ-θαι	ἠγγελ-μένος ἠγγελ-μένη ἠγγελ-μένον (υποτ. ἠγγελμένος ὦ ευκτ. ἠγγελμένος εἴην

Οριστική	
	θ. ὀξυν-
ὤξυμ-μαι	ὠξύμ-μην
ὤξυν-σαι	ὤξυν-σο
ὤξυν-ται	ὤξυν-το
ὠξύμ-μεθα	ὠξύμ-μεθα
ὤξυν-θε	ὤξυν-θε
ὠξυμμένοι εἰσὶ(ν)	ὠξυμμένοι ἦσαν
ὤξυνθ-ον	ὤξυνθ-ον
ὤξυνθ-ον	ὠξύν-θην

Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
—	ὠξύν-θαι	ὠξυμ-μένος
		ὠξυμ-μένη
ὤξυν-σο		ὠξυμ-μένον
ὠξύν-θω		(υποτ.
—		ὠξυμμένος
ὤξυν-θε		ὦ
ὠξύν-θων		ευκτ.
ὤξυνθ-ον		ὠξυμμένος
ὠξύν-θων		εἴην)

Οριστική	
θ. φαν-	
πέ-φασ-μαι	ἐ-πε-φάσ-μην
πέ-φαν-σαι	ἐ-πέ-φαν-σο
πέ-φαν-ται	ἐ-πέ-φαν-το
πε-φάσ-μεθα	ἐ-πε-φάσ-μεθα
πέ-φαν-θε	ἐ-πέ-φαν-θε
πεφασμένοι εἰσὶ(ν)	πεφασμένοι ἦσαν
πέ-φαν-θον	ἐ-πέ-φαν-θον
πέ-φαν-θον	ἐ-πε-φάν-θην

Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
—	πε-φάν-θαι	πε-φασ-μένος
πέ-φαν-σο		πε-φασ-μένη
πε-φάν-θω		πε-φασ-μένον
—		(υποτ.
πέ-φαν-θε		πεφασμένος ὦ
πε-φάν-θων		ευκτ.
πέ-φαν-θον		πεφασμένος
πε-φάν-θων		εἴην)

309. α) Των ρ. κλίνω, κρίνω και πλύνω ο ρηματ. χαρακτήρας **ν** αποβάλλεται στον ενεργητ. και μέσο παρακείμενο και υπερσυντέλικο, στον παθητ. μέλλοντα α΄ και στον παθητ. αόρ. α΄:

κλίνω	κέ-κλι-κα, ἐ-κε-κλί-κειν, κέ-κλι-μαι, ἐ-κε-κλί-μην, κλιθήσομαι, ἐ-κλί-θην·
κρίνω	κέ-κρι-κα, ἐ-κε-κρί-κειν, κέ-κρι-μαι, ἐ-κε-κρί-μην, κριθήσομαι, ἐ-κρί-θην·
πλύνω	πέ-πλυ-κα, ἐ-πε-πλύ-κειν, πέ-πλυ-μαι, ἐ-πε-πλύ-μην, πλυ-θήσο-μαι, ἐ-πλύ-θην.

β) Όσα ενρινόληκτα και υγρόληκτα ρήματα έχουν μονοσύλλαβο ρηματικό θέμα με φωνήεν **ε** σ' αυτό, τρέπουν το **ε** τούτο σε **ᾰ** στον ενεργητ.

παρακείμενο και υπερσυντέλικο α΄ και στο μέσο παρακείμενο και υπερσυντέλικο:

σπείρω (θ. σπερ-)	ἔ-σπαρ-κα ἐ-σπάρ-κειν	ἔ-σπαρ-μαι ἐ-σπάρ-μην
στέλλω (θ. στε-)	ἔ-σταλ-κα ἐ-στάλ-κειν	ἔ-σταλ-μαι ἐ-στάλ-μην
φθείρω (θ. φθερ-)	ἔ-φθαρ-κα ἐ-φθάρ-κειν	ἔ-φθαρ-μαι ἐ-φθάρ-μην

γ) Το ρ. τείνω (θ. τεν-) σχηματίζει τον παρακείμενο και τον υπερσυντέλικο της ενεργητ. και μέσης φωνής, καθώς και τον παθητ. μέλλοντα και παθητ. αόριστο, με τροπή του ε σε ᾰ και με αποβολή του χαρακτήρα ν (δηλ. από θέμα τα-): τείνω, τέ-τα-κα, (ἐ-τε-τά-κειν), τέ-τα-μαι, ἐ-τε-τά-μην, τα-θήσομαι, ἐ-τά-θην.

δ) Τα ρ. βάλλω, κάμ-ν-ω και τέμ-ν-ω σχηματίζουν τον παρακείμενο και τον υπερσυντέλικο της ενεργητ. και μέσης φωνής, καθώς και τον παθητ. μέλλοντα και παθητ. αόριστο από τα ρηματικά θέματα βαλ-, καμ-, τεμ-, αφού πρώτα έγινε μετάθεση του φωνήεντος και έκτασή του σε η, δηλ. (βαλ-, βλα- =) βλη-, (καμ-, κμα- =) κμη-, (τεμ-, τμε- =) τμη-:

βάλλω:	βέ-βλη-κα, ἐ-βε-βλή-κειν, βέ-βλη-μαι, ἐ-βε-βλή-μην, βληθήσομαι, ἐ-βλή- θην·
κάμνω:	κέ-κμη-κα, ἐ-κε-κμή-κειν·
τέμνω:	τέ-τμη-κ α, (ἐ-τε-τμή-κειν), τέ-τμη-μαι, ἐ-τε-τμή-μην, τμη-θήσομαι,ἐ-τμή- θην.

25ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΔΕΥΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

1. Ενεργητικός και μέσος αόριστος β΄

310. Πολλά ρήματα σχηματίζουν τον ενεργητικό και μέσο αόριστο από το θέμα με τις ολικές καταλήξεις του αντίστοιχου παρατατικού στην οριστική και του αντίστοιχου ενεστώτα στις άλλες εγκλίσεις (καθώς και στο απαρέμφατο και τη μετοχή). Ο αόριστος αυτός λέγεται (ενεργητικός ή μέσος) **αόριστος δεύτερος**. Π.χ. βάλλω, ενεργ. αόρ. β΄ ἔ-βαλ-ον, ἔ-βαλ-ες, ἔ-βαλ-ε κτλ., μέσ. αόρ. β΄ ἐ-βαλ-όμην, (ἐ-βάλ-εσο =) ἐ-βάλ-ου, ἐ-βάλ-ετο κτλ.

311. Παράδειγμα σχηματισμού ενεργητικού και μέσου αορίστου β΄ρ. βάλλω (θ. βαλ-)

Ενεργητικός Αόριστος β΄			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἔ-βαλ-ον	βάλ-ω	βάλ-οιμι	—
ἔ-βαλ-ες	βάλ-ῃς	βάλ-οις	βάλ-ε
ἔ-βαλ-ε	βάλ-ῃ	βάλ-οι	βαλ-έτω
ἐ-βάλ-ομεν	βάλ-ωμεν	βάλ-οιμεν	—
ἐ-βάλ-ετε	βάλ-ητε	βάλ-οιτε	βάλ-ετε
ἔ-βαλ-ον	βάλ-ωσι(ν)	βάλ-οιεν	βαλ-όντων
ἐ-βάλ-ετον	βάλ-ητον	βάλ-οιτον	βάλ-ετον
ἐ-βαλ-έτην	βάλ-ητον	βαλ-οίτην	βαλ-έτων

Απαρέμφατο	Μετοχή
βαλ-εῖν	βαλ-ὼν, βαλ-οῦσα, βαλ-ὸν
(πβ. τα νεοελλ.: έβαλα, έβαλες, έβαλε κτλ., να βάλω, βάλεις, βάλει κτλ. βάλε κτλ.)	

Μέσος Αόριστος β΄			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἐ-βαλ-όμην	βάλ-ωμαι	βαλ-οίμην	—
ἐ-βάλ-ου	βάλ-ῃ	βάλ-οιο	βαλ-οῦ
ἐ-βάλ-ετο	βάλ-ηται	βάλ-οιτο	βαλ-έσθω
ἐ-βαλ-όμεθα	βαλ-ώμεθα	βαλ-οίμεθα	—
ἐ-βάλ-εσθε	βάλ-ησθε	βάλ-οισθε	βάλ-εσθε
ἐ-βάλ-οντο	βάλ-ωνται	βάλ-οιντο	βαλ-έσθων
ἐ-βάλ-εσθον	βάλ-ησθον	βάλ-οισθον	βάλ-εσ θον
ἐ-βάλ-έσθην	βάλ-ησθον	βαλ-οίσθην	βαλ-έσθων
Απαρέμφατο	Μετοχή		
βαλ-έσθαι	βαλ-όμενος, βαλ-ομένη, βαλ-όμενον		

Παρατηρήσεις στο σχηματισμό του ενεργητ. και μέσου αορίστου β΄

312. Του ενεργητικού αορίστου β΄:
1. Το απαρέμφατο και η μετοχή τονίζονται πάντοτε στη λήγουσα (το απαρέμφατο με περισπωμένη και η μετοχή αρσενικού με οξεία) μαθεῖν, ἐλθεῖν -μαθών, ἐλθών.
2. Το β΄ ενικό πρόσ. της προστακτικής των ρ. ἔρχομαι, εὑρίσκω, λαμβάνω, λέγω και ὁρῶ, όταν δεν είναι σύνθετο, τονίζεται στή λήγουσα: (ἔρχομαι - ἦλθον) **ἐλθέ,** (εὑρίσκω- ηὗρον) **εὑρέ,** (λαμβάνω - ἔλαβον) **λαβέ**, (λέγω - εἶπον) **εἰπέ**, (ὁρῶ - εἶδον) **ἰδὲ** (αλλά: ἄπελθε, ἔξευρε, παράλαβε, πρόειπε, πάριδε).

313. Του μέσου αορίστου β΄:
1. Το απαρέμφατο (είτε απλό είτε σύνθετο) τονίζεται στην παραλήγουσα: γενέσθαι, λαβέσθαι - συγγενέσθαι, ἀντιλαβέσθαι.
2. Το β΄ ενικό πρόσ. της πρστακτικής (είτε απλό είτε σύνθετο) κανονικά τονίζεται στη λήγουσα και παίρνει περισπωμένη: γενοῦ, λαβοῦ - συγγενοῦ, ἀντιλαβοῦ· αν όμως είναι μονοσύλλαβο και σύνθετο με δισύλλαβη πρόθεση, ανεβάζει τον τόνο στην παραλήγουσα: (ἔχομαι - ἐσχόμην) σχοῦ -παράσχου, (ἕπομαι - ἐσπόμην) σποῦ -ἐπίσπου.

314. 1. Ο αόρ. β΄, όπως είδαμε (§310), στην οριστική έχει τις καταλήξεις του αντίστοιχου παρατατικού και στις άλλες εγκλίσεις έχει τις καταλήξεις του αντίστοιχου ενεστώτα. Ξεχωρίζεται όμως από

το θέμα του, που είναι διαφορετικό από το θέμα του ενεστώτα και του παρατατικού. Έτσι σε μερικά ρήματα ο αόρ. β΄ σχηματίζεται:
α) από το καθαρό ρηματ. θέμα, χωρίς τα προσφύματα του ενεστώτα και του παρατατικού: (αἰσθ-άν-ομαι) ᾐσθ-όμην, αἴσθ-ωμαι, αἰσθ-οίμην κτλ., (ἁμαρτ-άν-ω) ἥμαρτ-ον, ἁμάρτ-ω, ἁμάρτ-οιμι κτλ. (λα(ν)θ-άν-ω) ἔ-λαθ-ον, λάθ-ω, λάθ-οιμι κτλ.·
β) από το ρηματ. θ. με συγκοπή: (ἕπ-ομαι, θ. σεπ-) ἐ-σπ-όμην (η δασεία της αύξησης από αναλογική επίδραση του ἕπομαι), (ἔχ-ω, θ. σεχ-) ἔ-σχ-ον·
γ) από το ρηματ. θ. χωρίς τον αναδιπλασιασμό του ενεστώτα: (γί-γνομαι, θ. γε-) ἐ-γεν-όμην, (πί-πτ-ω, θ. πετ-, πεσ-) ἔ-πεσ-ον·

δ) από το ρηματ. θ. με αναδιπλασιασμό: (ἄγ-ω) ἤγαγ-ον, ἀγάγ-ω κτλ.·
ε) από το ρηματ. θ. με τροπή του φωνήεντος: (τρέπ-ω, θ. τρεπ-) ἔ-τραπ-ον·
ς) από το αδύνατο ρηματ. θ. (λείπ-ω, θ. λειπ-, λιπ-) ἔ-λιπ-ον.
2. Μερικά ρήματα σχηματίζουν τον αόρ. β΄ με θέμα διαφορετικό (από συνώνυμες ρίζες): αἱρέω-ῶ: αόρ. β΄ (με θ. Fελ-) ἕ-Fελ-ον: εἷλ-ον, υποτ. νέλ-ω κτλ. - ὁράω-ῶ, αόρ. β΄ (με θ. Fιδ-) ἔ-Fιδ-ον: εἶδον, υποτ. ἴδω κτλ.

2. Παθητικός μέλλοντας β′, Παθητικός αόριστος β΄

315. Μερικά ρήματα σχηματίζουν τον παθητ. μέλλοντα και τον παθητ. αόριστο με το χρονικό πρόσφυμα η-

και ε- αντί θη- και θε-, δηλ. χωρίς το σύμφωνο θ: γραφ-ή-σομαι, ἐ-γράφ-η-ν, γραφ-ε-ίη-ν, γραφ-έ-ντων κτλ., αντί γραφ-θή-σομαι, ἐ-γράφ-θη-ν, γραφ-θε-ίη-ν, γραφ-θέ-ντων κτλ. (όπως και στη νέα: γράφ-τη-κα και γράφ-η-κα κτλ.).

Ο παθητ. μέλλοντας και ο παθητ. αόριστος που σχηματίζονται μ' αυτόν τον τρόπο λέγονται **παθητικός μέλλοντας β΄** και **παθητικός αόριστος β΄.**

Οι δεύτεροι αυτοί παθητικοί χρόνοι κλίνονται ακριβώς όπως και οι πρώτοι, αλλά στο β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του αορ. β΄ μένει αμετάβλητη η αρχική κατάληξη -θι: γράφη-θι.

316. Παράδειγμα σχηματισμού παθητ. μέλλοντα β΄ και παθητ. αορ. β΄

Παθητικός Μέλλοντας β΄	
Οριστική	**Ευκτική**
γραφ-ή-σομαι γραφ-ή-σει γραφ-ή-σεται γραφ-η-σόμεθα γραφ-ή-σεσθε γραφ-ή-σονται γραφ-ή-σεσθον γραφ-ή-σεσθον	γραφ-η-σοίμην γραφ-ή-σοιο γραφ-ή-σοιτο γραψ-η-σοίμεθα γραφ-ή-σοισθε γραφ-ή-σοιντο γραφ-ή-σοισθον γραφ-η-σοίσθην
Απαρέμφατο	γραφ-ή-σεσθαι
Μετοχή	γραφ-η-σόμενος, γραφ-η-σομένη γραφ-η-σόμενον

Σημείωση: Υποτακτική και Προστακτική δεν σχηματίζονται.

Παθητικός Αόριστος β΄			
ἐ-γράφ-η-ν ἐ-γράφ-η-ς ἐ-γράφ-η ἐ-γράφ-η-μεν ἐ-γράφ-η-τε ἐ-γράφ-η-σαν ἐ-γράφ-η-τον ἐ-γραφ-ή-την	γραφ-ῶ γραφ-ῇς γραφ-ῇ γραφ-ῶμεν γραφ-ῆτε γραφ-ῶσι(ν) γραφ-ῆτον γραφ-ῆτον	γραφ-είην γραφ-είης γραφ-είη γραφ-είημεν (-εῖμεν) γραφ-είητε (-εῖτε) γραφ-είησα (-εῖεν) γραφ-είητον (-εῖτον) γραφ-ειήτην (-είτην)	– γράφ-η-θι γραφ-ή-τω – γράφ-η-τε γραφ-έ-ντων ή γραφ-ή-τωσαν γράφ-η-τον γραφ-ή-των
Απαρέμφατο		Μετοχή	
γραφ-ῆ-ναι		γραφ-εὶς, γραφ-εῖσα ,γραφ-ὲν	

Παρατηρήσεις στους δεύτερους παθητικούς χρόνους

317. 1) Όσα ρήματα έχουν μονοσύλλαβο ρηματικό θέμα με φωνήεν **ε** τρέπουν στους δεύτερους παθητ. χρόνους το **ε** σε **α** βραχύχρονο: (κλέπτω, θ. κλεπ-) ἐ-κλάπ-ην, (πλέκ-ω) ἐ-πλάκ-ην, (τρέπ-ω) ἐ-τράπ-ην, (στρέφ-ω) στραφ-ήσομαι, ἐ-στράφ-ην, (τρέφ-ω) τραφ-ήσομαι, ἐ-τράφ-ην (πβ. §309, β). Εξαιρούνται τα σύνθετα του ρ. -λέγω (= συλλέγω): συλ-(ἐκ)-λεγ-ήσομαι, συν-(ἐξ)-ε-λέγ-ην.
2) Όσα ρήματα έχουν μονοσύλλαβο ρηματ. θέμα με φωνήεν **η** συστέλλουν στους β΄ παθητ. χρόνους το **η** αυτό σε **α** βραχύχρονο:
(σή-π-ω) σαπ-ήσομαι, ἐ-σάπ-ην, (τήκ-ω) τακ-ήσομαι, ἐ-τάκ-ην,

(ἐκ-πλήττω, θ. πληγ-) ἐκ-πλαγ-ήσομαι, ἐξ-ε-πλάγ-ην,
(κατα-πλήττω) κατα-πλαγ-ήσομαι, κατ-επλάγ-ην.
Εξαιρείται το απλό πλήττω (θ. πληγ-) πληγ-ήσομαι, ἐ-πλήγ-ην.

3. Ενεργητικός παρακείμενος και υπερσυντέλικος β΄

318. Μερικά συμφωνόληκτα ρήματα σχηματίζουν τον ενεργητικό παρακείμενο και υπερσυντέλικο χωρίς το χρονικό χαρακτήρα **κ** ή χωρίς να τρέπουν τον ψιλόπνοο ή μέσο χαρακτήρα του ρηματικού θέματος σε δασύπνοο: (φεύγ-ω) πέ-φευγ-α, ἐ-πε-φεύγ-ειν· (λείπ-ω) λέ-λοιπ-α, ἐ-λε-λοίπ-ειν (πβ. §285 και §296).

Ο παρακείμενος ή ο υπερσυντέλικος που σχηματίζεται με αυτόν

τον τρόπο λέγεται ενεργητικός παρακείμενος δεύτερος ή ενεργητικός υπερσυντέλικος δεύτερος.

319. Ο ενεργ. παρακείμενος β΄ και ο ενεργ. υπερσυντέλικος β΄ κλίνονται όπως οι πρώτοι, αλλά το φωνήεν ε του θέματος τρέπεται σε ο και το ᾰ εκτείνεται σε η (ή σε ᾱ, αν προηγείται ρ):

πάσχω (θ. πενθ-)	πέ-πονθ-α	ἐ-πε-πόνθ-ειν
πείθω (θ. πειθ-)	πέ-ποιθ-α	ἐ-πε-ποίθ-ειν
τίκτω (θ.τεκ-)	τέ-τοκ-α	ἐ-τε-τόκ-ειν
γίγνομαι (θ. γεν-)	γέ-γον-α	ἐ-γε-γόν-ειν
φαίνω (θ. φᾰν-)	πέ-φην-α	ἐ-πε-φήν-ειν

κράζω (θ. κρᾰγ-)	κέ-κρᾱγ-α	ἐ-κε-κράγ-ειν

Σημ. Βλ. και κατάλογο ανώμ. ρημάτων (Παράρτημα).

4. Γενικές παρατηρήσεις στους δεύτερους χρόνους

320. Πολύ σπάνια ο ίδιος χρόνος ενός ρήματος (μέλλοντας ή αόριστος ή παρακείμενος ή υπερσυντέλικος) σχηματίζεται και ως α΄ και ως β΄ χωρίς διαφορά σημασίας:
ἀλλάττω: παθ. αόρ. α΄ ἠλλάχθην και β΄ ἠλλάγην·
βλάπτω: παθ. αόρ. α΄ ἐβλάφθην και β΄ ἐβλάβην·
λέγω: ενεργ. αόρ. α΄ ἔλεξα και εἶπα (που έχει εύχρηστους τύτους: οριστ. β΄ εν. εἶπας, β΄ πληθ. εἴπατε, ευκτ. α΄ πληθ. εἴπαιμεν, προστ. β΄

πληθ. εἴπατε) και ενεργητ. αόρ. β΄ εἶπον (χωρίς β΄ πληθ. της οριστ. που παίρνεται από το εἶπα)·
συλλέγω: παθ. αόρ. α΄ συνελέχθην και β΄ συνελέγην·
φέρω: ενεργ. αόρ. α΄ ἤνεγκα (που έχει εύχρηστους όλους τους τύπους, εκτός από τη μετοχή και το β΄ εν. πρόσ. της προστ.) και ενεργητ. αόρ. β΄ ἤνεγκον (που έχει εύχρ. τύπους: οριστ. μόνο το α΄ εν. και μόνο σύνθ. διήνεγκον, υποτ. ἐνέγκω κτλ., ευκτ. ἐνέγκοιμι κτλ., προστ. μόνο ἔνεγκε - ἐνεγκέτω, απαρ. ἐνε-γκεῖν, μετ. ἐνεγκών)·
δια-φθείρω: ενεργ. πρκμ. α΄ διέφθαρκα και β΄ διέφθορα κ.ά.

321. Συνήθως, όταν ο ίδιος χρόνος ενός ρήματος βρίσκεται και ως α΄ και ως β΄, ο ένας τύπος έχει διαφορετική σημασία από τον άλλο:

ἐτρεψάμην (μτβ. = έτρεψα κάποιον σε φυγή) - ἐτραπόμην (= έτρεψα τον εαυτό μου προς κάτι, διευθύνθηκα)·
ἐφάνθην (= φανερώθηκα από άλλον) - ἐφάνην (= φανέρωσα τον εαυτό μου)·
πέπεικα (= έχω πείσει κάποιον)
πέποιθα (= είμαι πεισμένος, έχω πεποίθηση)·
πέπραχα (= έχω κάμει κάτι) –
πέπρα-γα (αμετάβ. = βρίσκομαι σε κάποια κατάσταση).

26ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΡΗΜΑΤΑ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΄Η ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΑ

322. Τα φωνηεντόληκτα ρήματα που έχουν χρονικό χαρακτήρα **α** ή **ε** ή **ο** συναιρούν το φωνήεν αυτό στον ενεστώτα και τον παρατατικό με το ακόλουθο φωνήεν των (ολικών) καταλήξεων και για τούτο λέγονται **συνηρημένα**· λέγονται όμως και **περισπώμενα**, γιατί ο συνηρημένος τύπος τους στο α΄ πρόσ. της οριστ. του ενεστώτα παίρνει περισπωμένη. Τα συνηρημένα ρήματα διαιρούνται κατά το χαρακτήρα σε τρεις τάξεις: στην **α΄ τάξη** ανήκουν όσα λήγουν σε **-άω** (χαρακτ. **α**): **τιμάω - τιμῶ**· στη **β΄ τάξη** ανήκουν όσα λήγουν σε **-έω** (χαρακτ. **ε**): **ποιέω - ποιῶ**· στην **γ΄**

τάξη ανήκουν όσα λήγουν σε **-όω** (χαρακτ. **ο**): **δηλόω - δηλῶ.**

1. Ενεστώτας και παρατατικός

323. Τα συνηρημένα ή περισπώμενα ρήματα στον ενεστώτα και τον παρατατικό της ενεργητικής και μέσης φωνής κλίνονται κατά τα επόμενα παραδείγματα:

323 α. Παράδειγμα συνηρημένου ρ. σε –άω

Α'. Ενεργητική φωνή

Οριστική	
Ενεστώτας	**Παρατατικός**
(τιμάω) τιμῶ	(ἐτίμαον) ἐτίμων
(τιμάεις) τιμᾷς	(ἐτίμαες) ἐτίμας
(τιμάει) τιμᾷ	(ἐτίμαε) ἐτίμα
(τιμάομεν) τιμῶμεν	(ἐτιμάομεν) ἐτιμῶμεν
(τιμάετε) τιμᾶτε	(ἐτιμάετε) ἐτιμᾶτε
(τιμάουσι) τιμῶσι(ν)	(ἐτίμαον) ἐτίμων
(τιμάετον) τιμᾶτον	(ἐτιμάετον) ἐτιμᾶτον
(τιμάετον) τιμᾶτον	(ἐτιμαέτην) ἐτιμάτην

Ενεστώτας	
Υποτακτική	Ευκτική
(τιμάω) τιμῶ	(τιμάοιμι) τιμῷμι[1] (τιμάοις) τιμῷς[1] (τιμάοι) τιμῷ[1] ή (τιμαοίην) τιμῴην[2] (τιμαοίης) τιμῴης[2] (τιμαοίη) τιμῴη[2]
(τιμάῃς) τιμᾷς	
(τιμάῃ) τιμᾷ	
(τιμάωμεν) τιμῶμεν	(τιμάοιμεν) τιμῷμεν
(τιμάητε) τιμᾶτε	(τιμάοιτε) τιμῷτε
(τιμάωσι) τιμῶσι(ν)	(τιμάοιεν) τιμῷεν
(τιμάητον) τιμᾶτον	(τιμάοιτον) τιμῷτον
(τιμάητον) τιμᾶτον	(τιμαοίτην) τιμῴτην

1. α΄ τύπος ενικού
2. β΄ τύπος ενικού

(τιμά-ω) = τιμῶ· θ. τιμα-)

Β'. Μέση φωνή

Οριστική	
(τιμάομαι) τιμῶμαι	(ἐτιμαόμην) ἐτιμώμην
(τιμάῃ ή -ει) τιμᾷ	(ἐτιμάου) ἐτιμῶ
(τιμάεται) τιμᾶται	(ἐτιμάετο) ἐτιμᾶτο
(τιμαόμεθα) τιμώμεθα	(ἐτιμαόμεθα) ἐτιμώμεθα
(τιμάεσθε) τιμᾶσθε	(ἐτιμάεσθε) ἐτιμᾶσθε
(τιμάονται) τιμῶνται	(ἐτιμάοντο) ἐτιμῶντο
(τιμάεσθον) τιμᾶσθον	(ἐτιμάεσθον) ἐτιμᾶσθον
(τιμάεσθον) τιμᾶσθον	(ἐτιμαέσθην) ἐτιμάσθην

Υποτακτική	Ευκτική
(τιμάωμαι) τιμῶμαι	(τιμαοίμην) τιμῴμην
(τιμάῃ) τιμᾷ	(τιμάοιο) τιμῷο
(τιμάηται) τιμᾶται	(τιμάοιτο) τιμῷτο
(τιμαώμεθα) τιμώμεθα	(τιμαοίμεθα) τιμῴμεθα
(τιμάησθε) τιμᾶσθε	(τιμάοισθε) τιμῷσθε
(τιμάωνται) τιμῶνται	(τιμάοιντο) τιμῷντο
(τιμάησθον) τιμᾶσθον	(τιμάοισθον) τιμῷσθον
(τιμάησθον) τιμᾶσθον	(τιμαοίσθην) τιμῴσθην

Α'. Ενεργητική φωνή

Ενεστώτας	
Προστακτική	
–	
(τίμαε) τίμα	
(τιμαέτω) τιμάτω	
–	
(τιμάετε) τιμᾶτε	
(τιμαόντων) τιμώντων ή (τιμαέτωσαν) τιμάτωσαν	
(τιμάετον) τιμᾶτον	
(τιμαέτων) τιμάτων	
Απαρέμφατο	(τιμάειν) τιμᾶν (από το τιμά-εν)
Μετοχή	(τιμάων) τιμῶν (τιμάουσα) τιμῶσα (τιμάον) τιμῶν γενική: (τιμάοντος) τιμῶντος (τιμαούσης) τιμώσης (τιμάοντος) τιμῶντος

323 β. Παράδειγμα συνηρημένου ρήματος σε –έω

Α'. Ενεργητική φωνή

Οριστική	
Ενεστώτας	**Παρατατικός**
(ποιέω) ποιῶ	(ἐποίεον) ἐποίουν
(ποιέεις) ποιεῖς	(ἐποίεες) ἐποίεις
(ποιέει) ποιεῖ	(ἐποίεε) ἐποίει
(ποιέομεν) ποιοῦμεν	(ἐποιέομεν) ἐποιοῦμεν
(ποιέετε) ποιεῖτε	(ἐποιέετε) ἐποιεῖτε
(ποιέουσι) ποιοῦσι(ν)	(ἐποίεον) ἐποίουν
(ποιέετον) ποιεῖτον	(ἐποιέετον) ἐποιεῖτον
(ποιέετον) ποιεῖτον	(ἐποιεέτην) ἐποιείτην

Β'. Μέση φωνή

Προστακτική	
– (τιμάου) τιμῶ (τιμαέσθω) τιμάσθω – (τιμάεσθε) τιμᾶσθε (τιμαέσθων) τιμάσθων ή (τιμαέσθωσαν) τιμάσθωσαν (τιμάεσθον) τιμᾶσθον (τιμαέσθων) τιμάσθων	
Απαρέμφατο	(τιμάεσθαι) τιμᾶσθαι
Μετοχή	(τιμαόμενος) τιμώμενος (τιμαομένη) τιμωμένη (τιμαόμενον) τιμώμενον

(ποιἐ-ω = ποιῶ· θ. ποιε-)

Β'. Μέση φωνή

Οριστική	
(ποιέομαι) ποιοῦμαι	(ἐποιεόμην) ἐποιούμην
(ποιέῃ ή -ει) ποιῇ ή -εῖ	(ἐποιέου) ἐποιοῦ
(ποιέεται) ποιεῖται	(ἐποιέετο) ἐποιεῖτο
(ποιεόμεθα) ποιούμεθα	(ἐποιεόμεθα) ἐποιούμεθα
(ποιέεσθε) ποιεῖσθε	(ἐποιέεσθε) ἐποιεῖσθε
(ποιέονται) ποιοῦνται	(ἐποιέοντο) ἐποιοῦντο
(ποιέεσθον) ποιεῖσθον	(ἐποιέεσθον) ἐποιεῖσθον
(ποιέεσθον) ποιεῖσθον	(ἐποιεέσθην) ἐποιείσθην

Α'. Ενεργητική φωνή

Ενεστώτας	
Υποτακτική	**Ευκτική**
(ποιέω) ποιῶ	(ποιέοιμι) ποιοῖμι[1] (ποιέοις) ποιοῖς[1] (ποιέοι) ποιοῖ[1] ή (ποιεοίην) ποιοίην[2] (ποιεοίης) ποιοίης[2] (ποιεοίη) ποιοίη[2]
(ποιέῃς) ποιῇς	
(ποιέῃ) ποιῇ	
(ποιέωμεν) ποιῶμεν	(ποιέοιμεν) ποιοῖμεν
(ποιέητε) ποιῆτε	(ποιέοιτε) ποιοῖτε
(ποιέωσι) ποιῶσι(ν)	(ποιέοιεν) ποιοῖεν
(ποιέητον) ποιῆτον	(ποιέοιτον) ποιοῖτον
(ποιέητον) ποιῆτον	(ποιεοίτην) ποιοίτην

1. α΄ τύπος ενικού
2. β΄ τύπος ενικού

Ενεστώτας	
Προστακτική	
– (ποίεε) ποίει (ποιεέτω) ποιείτω – (ποιέετε) ποιεῖτε (ποιεόντων) ποιούντων ή (ποιεέτωσαν) ποιείτωσαν (ποιέετον) ποιεῖτον (ποιεέτων) ποιείτων	
Απαρέμφατο	(ποιέεν) ποιεῖν
Μετοχή	(ποιέων) ποιῶν (ποιέουσα) ποιοῦσα (ποιέον) ποιοῦν γενική: (ποιέοντος) ποιοῦντος (ποιεούσης) ποιούσης (ποιέοντος) ποιοῦντος

Β'. Μέση φωνή

Υποτακτική	Ευκτική
(ποιέωμαι) ποιῶμαι	(ποιεοίμην) ποιοίμην
(ποιέῃ) ποιῇ	(ποιέοιο) ποιοῖο
(ποιέηται) ποιῆται	(ποιέοιτο) ποιοῖτο
(ποιεώμεθα) ποιώμεθα	(ποιεοίμεθα) ποιοίμεθα
(ποιέησθε) ποιῆσθε	(ποιέοισθε) ποιοῖσθε
(ποιέωνται) ποιῶνται	(ποιέοιντο) ποιοῖντο
(ποιέησθον) ποιῆσθον	(ποιέοισθον) ποιοῖσθον
(ποιέησθον) ποιῆσθον	(ποιεοίσθην) ποιοίσθην

Προστακτική	
– (ποιέου) ποιοῦ (ποιεέσθω) ποιείσθω – (ποιέεσθε) ποιεῖσθε (ποιεέσθων) ποιείσθων ή (ποιεέσθωσαν) ποιείσθωσαν (ποιέεσθον) ποιεῖσθον (ποιεέσθων) ποιείσθων	
Απαρέμφατο	(ποιέεσθαι) ποιεῖσθαι
Μετοχή	(ποιεόμενος) ποιούμενος (ποιεομένη) ποιουμένη (ποιεόμενον) ποιούμενον

323 γ. Παράδειγμα συνηρημένου ρήματος σε –όω

Α'. Ενεργητική φωνή

Οριστική	
Ενεστώτας	**Παρατατικός**
(δηλόω) δηλῶ	(ἐδήλοον) ἐδήλουν
(δηλόεις) δηλοῖς	(ἐδήλοες) ἐδήλους
(δηλόει) δηλοῖ	(ἐδήλοε) ἐδήλου
(δηλόομεν) δηλοῦμεν	(ἐδηλόομεν) ἐδηλοῦμεν
(δηλόετε) δηλοῦτε	(ἐδηλόετε) ἐδηλοῦτε
(δηλόουσι) δηλοῦσι(ν)	(ἐδήλοον) ἐδήλουν
(δηλόετον) δηλοῦτον	(ἐδηλόετον) ἐδηλοῦτον
(δηλόετον) δηλοῦτον	(ἐδηλοέτην) ἐδηλούτην

Ενεστώτας	
Υποτακτική	Ευκτική
(δηλόω) δηλῶ	(δηλόοιμι) δηλοῖμι[1] (δηλόοις) δηλοῖς[1]
(δηλόῃς) **δηλοῖς**	(δηλόοι) δηλοῖ[1] ή (δηλοοίην) δηλοίην[2]
(δηλόῃ) **δηλοῖ**	(δηλοοίης) δηλοίης[2] (δηλοοίη) δηλοίη[2]
(δηλόωμεν) δηλῶμεν	(δηλόοιμεν) δηλοῖμεν
(δηλόητε) δηλῶτε	(δηλόοιτε) δηλοῖτε
(δηλόωσι) δηλῶσι(ν)	(δηλόοιεν) δηλοῖεν
(δηλόητον) δηλῶτον	(δηλόοιτον) δηλοῖτον
(δηλόητον) δηλῶτον	(δηλοοίτην) δηλοίτην

1. α΄ τύπος ενικού
2. β΄ τύπος ενικού

(δηλό-ω = δηλῶ· θ. δηλο-)

Β'. Μέση φωνή

Οριστική	
(δηλόομαι) δηλοῦμαι	(ἐδηλοόμην) ἐδηλούμην
(δηλόῃ ή -ει) δηλοῖ	(ἐδηλόου) ἐδηλοῦ
(δηλόεται) δηλοῦται	(ἐδηλόετο) ἐδηλοῦτο
(δηλοόμεθα) δηλούμεθα	(ἐδηλοόμεθα) ἐδηλούμεθα
(δηλόεσθε) δηλοῦσθε	(ἐδηλόεσθε) ἐδηλοῦσθε
(δηλόονται) δηλοῦνται	(ἐδηλόοντο) ἐδηλοῦντο
(δηλόεσθον) δηλοῦσθον	(ἐδηλόεσθον) ἐδηλοῦσθον
(δηλόεσθον) δηλοῦσθον	(ἐδηλοέσθην) ἐδηλούσθην

Υποτακτική	Ευκτική
(δηλόωμαι) δηλῶμαι	(δηλοοίμην) δηλοίμην
(δηλόῃ) **δηλοῖ**	(δηλόοιο) δηλοῖο
(δηλόηται) **δηλῶται**	(δηλόοιτο) δηλοῖτο
(δηλοώμεθα) δηλώμεθα	(δηλοοίμεθα) δηλοίμεθα
(δηλόησθε) **δηλῶσθε**	(δηλόοισθε) δηλοῖσθε
(δηλόωνται) δηλῶνται	(δηλόοιντο) δηλοῖντο
(δηλόησθον) δηλῶσθον	(δηλόοισθον) δηλοῖσθον
(δηλόησθον) δηλῶσθον	(δηλοοίσθην) δηλοίσθην

Α'. Ενεργητική φωνή

Ενεστώτας	
Προστακτική	
– (δήλοε) δήλου (δηλοέτω) δηλούτω – (δηλόετε) δηλοῦτε (δηλοόντων) δηλούντων ή (δηλοέτωσαν) δηλούτωσαν (δηλόετον) δηλοῦτον (δηλοέτων) δηλούτων	
Απαρέμφατο	(δηλό-εν) δηλοῦν
Μετοχή	(δηλόων) δηλῶν (δηλόουσα) δηλοῦσα (δηλόον) δηλοῦν γενική: (δηλόοντος) δηλοῦντος (δηλοούσης) δηλούσης (δηλόοντος) δηλοῦντος

Παρατηρήσεις

α) Συνηρημένα ρήματα σε -άω

324. Στα συνηρημένα ρήματα που ανήκουν στην α΄ τάξη (σε -ἀω) γίνονται οι ακόλουθες συναιρέσεις φωνηέντων: 1) α + ε ή α + η = ᾱ: τίμαε = τίμα, τιμάητε = τιμᾶτε·
2) α + ει ή α + ῃ = ᾳ: τιμάει = τιμᾷ, τιμάῃ = τιμᾷ·
3) α + ο ή α + ω ή α + ου = ω: τιμάομεν = τιμῶμεν, τιμάωσι = τιμῶσι, τιμάουσι = τιμῶσι·
4) α + οι = ῳ: τιμάοιμι = τιμῷμι.
΄Ετσι από τη συναίρεση του χαρακτήρα α με το επόμενο φωνήεν των (ολικών) καταλήξεων προκύπτουν οι φθόγγοι ᾱ (ή ᾳ) και ω (ή ῳ).

325. Τα ρ. **ζῶ, πεινῶ, διψῶ** και **χρῶμαι** (= μεταχειρίζομαι) έχουν χαρακτήρα **η** και όχι **α** (ζή-ω, πεινή-ω, διψή-ω, χρή-ομαι). Κλίνο-νται γενικά στον ενεστώτα και τον παρατατικό κατά τα ρήματα σε -άω, έχουν όμως η (ή ῃ), όπου τα ρήματα σε -άω έχουν ᾱ (ή ᾳ):

Το ρ. ζῶ

Οριστ. και υποτ. ενεστ. (ζή-ω) ζῶ, ζῇς, ζῇ, ζῶμεν, ζῆτε, ζῶσι(ν).
Οριστ. παρατ. (ἔ-ζη-ον) ἔζων, ἔζης, ἔζη, ἐζῶμεν, ἐζῆτε, ἔζων.
Ευκτ. ενεστ. (ζη-οίν) ζῴην, ζῴης, ζῴη, ζῷμεν, ζῷτε, ζῷεν.
Προστ. ενεστ. μόνο β΄ εν. (ζῆ-ε) ζῆ και γ΄ εν. (ζη-έτω) ζήτω.
Απαρ. ενεστ. (ζῆ-εν) ζῆν.
Μετ. ενεστ. (ζή-ων) ζῶν, ζῶσα, ζῶν

Β'. Μέση φωνή

Προστακτική	
– (δηλόου) δηλοῦ (δηλοέσθω) δηλούσθω – (δηλόεσθε) δηλοῦσθε (δηλοέσθων) δηλούσθων ή (δηλοέσθωσαν) δηλούσθωσαν (δηλόεσθον) δηλοῦσθον (δηλοέσθων) δηλούσθων	
Απαρέμφατο	(δηλόεσθαι) δηλοῦσθαι
Μετοχή	(δηλοόμενος) δηλούμενος (δηλοομένη) δηλουμένη (δηλοόμενον) δηλούμενον

Το ρ. πεινῶ και διψῶ

Οριστ. και υποτ. ενεστ. (πεινή-ω) πεινῶ, πεινῇς, πεινῇ κτλ.
Οριστ. παρατ. (ἐ-πείνη-ον) ἐπείνων, ἐπείνης, ἐπείνη κτλ.
Ευκτ. ενεστ. (πεινη-οίην) πεινῴην, πεινῴης, πεινῴη κτλ.
Προστ. ενεστ. (πείνη-ε) πείνη, πεινήτω, πεινῆτε, πεινώντων κτλ.
Απαρ. ενεστ. (πεινῆ-εν) πεινῆν.
Μετ. ενεστ. (πεινή-ων) πεινῶν, -ῶσα, -ῶν.

Έτσι και (διψή-ω) διψῶ, διψῇς, διψῇ κτλ.

Το ρ. χρῶμαι

Οριστ. ενεστ. (χρή-ομαι) χρῶμαι, χρῇ, χρῆται, χρώμεθα, χρῆσθε, χρῶνται.

παρατ. (ἐ-χρη-όμην) ἐχρώμην, ἐχρῶ, ἐχρῆτο, ἐχρώμεθα, ἐχρῆσθε, ἐχρῶντο.
Υποτ. ενεστ. (χρή-ωμαι) χρῶμαι, χρῇ, χρῆται κτλ.
Ευκτ. ενεστ. (χρη-οίμην) χρῴμην, χρῷο, χρῷτο, χρῴμεθα, χρῷσθε, χρῷντο.
Προστ. ενεστ. (χρή-ου) χρῶ, χρήσθω, χρῆσθε, χρήσθων ή χρήσθωσαν.
Απαρ. ενεστ. (χρή-εσθαι) χρῆσθαι.
Μετ. (χρη-όμενος) χρώμενος κτλ.

β) Συνηρημένα ρήματα σε -έω

326. Στα συνηρημένα ρήματα που ανήκουν στη β΄ τάξη (σε **-έω**) γίνονται οι ακόλουθες συναιρέσεις φωνηέντων: 1) ε + ε = ει: ποίεε = ποίει, ποιέετε = ποιεῖτε· 2) ε + ο = ου: ποιέομεν = ποιοῦμεν, ποιέον = ποιοῦν·

3) το ε με μακρόχρονο φωνήεν ή δίφθογγο συναιρείται στο ίδιο μακρό- χρονο φωνήεν ή δίφθογγο: ποιέω = ποιῶ, ποιέητε = ποιῆτε, ποιέεις= ποιεῖς, ποιέομι = ποιοῖμι, ποιέουσα = ποιοῦσα, ποιέῃς = ποιῇς, ποιέ-ουσι = ποιοῦσι. Έτσι προκύπτουν οι φθόγγοι ω, η - ῃ, ει, οι και ου.

327. Τα ρήματα σε -έω με θέμα μονοσύλλαβο συναιρούνται μόνο, όπου μετά το χαρακτήρα ε ακολουθεί άλλο ε ή ει:
Οριστ. ενεστ. πλέω, πλεῖς, πλεῖ, πλέομεν, πλεῖτε, πλέουσι· παρατ. ἔπλεον, ἔπλεις, ἔπλει, ἐπλέομεν, ἐπλεῖτε, ἔπλεον. Υποτ. ενεστ. πλέω, πλέῃς, πλέῃ κτλ. Ευκτ. ενεστ. πλέοιμι, πλέοις, πλέοι κτλ. Προστ. ενεστ. πλεῖ, πλείτω, πλεῖτε, πλεόντων ή πλείτωσαν.

Απαρ. ενεστ. πλεῖν. Μετ. ενεστ. πλέων, πλέουσα, πλέον.

Έτσι και τα ρ. θέω (= τρέχω), νέω (= πλέω), πνέω, ῥέω, χέω (= χύνω) κ.ά.

Οριστ. ενεστ. δέομαι, δέῃ (ή **δέει**), δεῖτε, δεόμεθα, δεῖσθε, δέονται· παρατ. ἐδεόμην, ἐδέου, ἐδεῖτο, ἐδεόμεθα, ἐδεῖσθε, ἐδέοντο. Υποτ. ενεστ. δέωμαι, δέῃ, δέηται κτλ. Ευκτ. ενεστ. δεοίμην, δέοιο, δέοιτο κτλ. Προστ. ενεστ. δέου, δείσθω, δεῖσθε, δείσθων ή δείσθωσαν. Απαρ. ενεστ. δεῖσθαι. Μετοχή ενεστ. δεόμενος, δεομένη, δεόμενον.

γ) Συνηρημένα ρήματα σε –όω

328. Στα συνηρημένα ρήματα που ανήκουν στην γ΄ τάξη (σε -όω) γίνονται οι ακόλουθες συναιρέσεις φωνηέντων:
1) ο + ε ή ο + ο ή ο + ου = ου: δήλοε = δήλου, δηλόομεν = δηλοῦμεν, δηλόουσι = δηλοῦσι·
2) ο + η ή ο + ω = ω: δηλόητε = δηλῶτε, δηλόωσι = δηλῶσι·
3) ο + ει ή ο + ῃ ή ο + οι = οι: δηλόει = δηλοῖ, δηλόῃ = δηλοῖ, δηλό-οι = δηλοῖ.

Έτσι από τη συναίρεση του χαρακτήρα **ο** με το επόμενο φωνήεν των (ολικών) καταλήξεων προκύπτουν οι φθόγγοι **ω, οι** και **ου.**

329. Το ρ. ῥιγῶ (= με πιάνει ρίγος, κρυώνω) είχε χαρακτήρα ω (θ. ῥιγω-) και για τούτο, όταν συναιρείται, έχει ω και ῳ, όπου τα ρήματα σε -όω έχουν ου ή οι (δηλ. συναιρεί το χαρακτήρα ω με το επόμενο φωνήεν των (ολικών) καταλήξεων παντού σε ω και ῳ): Οριστ. ενεστ. (ῥιγώ-ω) ῥιγῶ, ῥιγῷς, ῥιγῷ, ῥιγῶμεν, ῥιγῶτε, ῥιγῶσι(ν)· παρατ. (ἐρρίγω-ον) ἐρρίγων, ἐρρίγως, ἐρρίγω, ἐρριγῶμεν, ἐρριγῶτε, ἐρρίγων. Υποτ. (ῥιγώ-ω) ῥιγῶ, ῥιγῷς, ῥιγῷ κτλ. Ευκτ. (ῥιγω-οίην) ῥιγῴην, ῥιγῴης, ῥιγῴη κτλ. Προστ. δεν έχει. Απαρ. (ῥιγῶ-εν) ῥιγῶν. Μετ. (ῥιγώ-ων) ῥιγῶν, γεν. ῥιγῶντος κτλ.

2.Οι ἀλλοι χρόνοι

330. Τα συνηρημένα ρήματα, όπως και τα λοιπά φωνηεντόληκτα (βλ. §290), σχηματίζουν τους άλλους χρόνους εκτός από τον ενεστώτα και τον παρατατικό, αφού προστεθούν στο ρηματικό θέμα οι σχετικές (φαινομενικές) καταλήξεις. Αλλά στους χρόνους αυτούς ο βραχύχρονος χαρακτήρας του θέματος κανονικά εκτείνεται εμπρός από το σύμφωνο των καταλήξεων (πβ. §62, 7, β), δηλαδή:

1. **Το ἄ εκτείνεται σε η:**

τιμῶ (θ. τιμα-) τιμή-σω, ἐ-τίμη-σα, τε-τίμη-κα, ἐ-τε-τιμή-κειν· τιμή-σομαι, ἐ-τιμη-σάμην, τιμη-θήσομαι, ἐ-τιμή-θην, τε-τίμη-μαι, ἐ-τε-τιμή- μην (έτσι και στα παράγωγα: τιμη-τός, τιμη-τέος, τιμη-τής, τίμη-μα κτλ.).

2. Το ε εκτείνεται σε η:
ποιῶ (θ. ποιε-), ποιή-σω, ἐ-ποίη-σα, πε-ποίη-κα, ἐ-πε-ποιή-κειν·
ποιή-σομαι, ἐ-ποιη-σάμην, ποιη-θήσομαι, ἐ-ποιή-θην, πε-ποίη-μαι, ἐ-πε-ποιή- μην (έτσι και: ποιη-τός, ποιη-τέος, ποιη-τής, ποίη-σις, ποίη-μα κτλ.).
3. Το ο εκτείνεται σε ω:
δηλῶ (θ. δηλο-) δηλώ-σω, ἐ-δήλω-σα, δε-δήλω-κα, ἐ-δε-δηλώ-κειν·
δηλώ-σο-μαι, ἐ-δηλω-σάμην, δηλω-θήσομαι, ἐ-δηλώ-θην, δε-δήλω-μαι, ἐ-δε-δηλώ-μην (έτσι και: δηλω-τός, δηλω-τέος, δήλω-σις κτλ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΩΝ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΜΕΡΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΄Η ΑΝΩΜΑΛΙΕΣ

331. Αντίθετα με τον προηγούμενο γενικό κανόνα (§330):
1. Τα συνηρημένα ρήματα σε **-ἄω** που εμπρός από το χαρακτήρα έχουν το φθόγγο **ε** ή **ι** ή **ρ** εκτείνουν το χαρακτήρα **ἄ** σε **ᾱ** (και όχι σε **η**) εμπρός από το σύμφωνο των καταλήξεων.
2. Μερικά συνηρημένα ρήματα φυλάγουν το βραχύχρονο χαρακτήρα **α** ή **ε** ή **ο** σε όλους τους χρόνους ή σε ορισμένους απ' αυτούς.
3. Μερικά συνηρημένα ρήματα ή φυλάγουν ή εκτείνουν το βραχύ-χρονο χαρακτήρα, αλλά συγχρόνως παίρνουν και το φθόγγο **σ** στο

τέλος του θέματος σε ορισμένους χρόνους (ή γιατί εξαρχής υπήρχε σ στο θέμα τους ή από αναλογία προς άλλα)· πβ. §291.
4. Μερικά συνηρημένα ρήματα παρουσιάζουν και άλλες διαφορές ή ανωμαλίες. Έτσι τα ρήματα αυτά σχηματίζουν τους χρόνους όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες:

α) Από τα συνηρ. ρ. σε –άω

1. Ρήματα που εκτείνουν το χαρακτ. ᾰ σε ᾱ (με φθόγγο ε ή ι ή ρ εμπρός από το χαρακτήρα)

αἰτιά-ομαι = -ῶμαι (= κατηγορώ), (θ. αἰτιᾰ-), παρατ. ᾐτιᾰόμην -ώμην, μέσ. μέλλ. αἰτιᾱ'-σομαι, μέσ. αόρ. ᾐτιᾱ-σάμην, (παθ. μέλλ. αἰτιᾱ-θήσομαι, με- ταγ.), παθ. αόρ. ᾐτιᾱ'-θην, παρακ. ᾐτίᾱ-μαι, υπερσ. ᾐτιᾱ'-μην. Ρημ. επίθ. αἰτιᾱ- τέος.

(ἀπο)δειλιά-ω = -ῶ (= είμαι δειλός, δεν τολμώ), (θ. δειλιᾰ), παρατ. ἀπ- ε-δειλίᾰον -ων, μέλλ. ἀπο-δειλιᾱ'-σω, αόρ. ἀπ-ε-δειλίᾱ-σα, παρακ. ἀπο-δε- δειλίᾱ-κα. Ρημ. επίθ. ἀπο-δειλιᾱ-τέον.

ἐά-ω = ἐῶ (= αφήνω), (θ. ἐᾰ), παρατ. εἴᾶον -ων, μέλλ. ἐᾱ-σω, αόρ. εἴᾱ-σα, παρακ. εἴᾱ-κα. Παθ. ἐάομαι-ῶμαι, παρατ. δεν έχει, μέσ. μέλλ. ως παθ. ἐᾱ'-σομαι, παθ. αόρ. εἰᾱ'-θην, παρακ. εἴᾱ-μαι. Ρημ. επίθ. ἐᾱ-τέος.

θηρά-ω = ῶ (= κυνηγώ), (θ. θηρᾰ-), παρατ. ἐ-θήρᾰον-ων, μέλλ. θη-ρά- σω, αόρ. ἐ-θήρᾱ-σα, παρακ. τε-θήρᾱ-κα, υπερσ. ἐ-τε-θηρᾱ'-κειν. Μέσ. και παθ. θηράομαι -ῶμαι· τα λοιπά ποιητ. και μεταγ. Ρημ. επίθ. θηρᾱ-τός, θηρᾱ-τέος. Παράγ. θηρᾱ-τής, θήρᾱ-μα κτλ.

ἰά-ομαι = ἰῶμαι (= γιατρεύω), (θ. ἰᾰ-), παρατ. ἰᾰ́μην -ώμην, μέσ. μέλλ.

ἰᾱ-σομαι, μέσ. αόρ. ἰᾱ-σάμην, παθ. αόρ. με παθ. διάθ. ἰᾱ'-θην. Ρημ. επίθ. ἰᾱ-τός, ἰᾱ-τέος. Παράγ. ἴᾱ-σις, ἴᾱ-μα, ἰᾱ-τρὸς κτλ.

2. Ρήματα που φυλάγουν παντού το βραχύχρονο χαρακτ. ᾰ και έχουν σ εμπρός από το θ, μ, τ

γελᾰ́-ω = -ῶ (αρχικό θ. γελᾰσ-· απ' αυτό ενεστ. γελᾰ́σ-ω = γελᾰ́ω -ῶ (βλ. §64, 1) παρατ. ἐγέλᾱον -ων, μέσ. μέλλ. ως ενεργ. γελᾰ́-σομαι (με απλοποί- ηση από το γελᾰ́σ-σομαι, αόρ. ἐ-γέλᾰ́-σα (από το ἐ-γέλᾰ́σ-σα). Παθ. (κατα) γελᾰ́-ομαι -ῶμαι, αόρ. ἐ-γελᾰ́σ-θην, παρακ. γε-γέ-λᾰ́σ-μαι. Ρημ. επίθ. κατα-γέλᾰ́σ-τος.

σπᾰ́-ω = σπῶ (αρχ. θ. σπασ-· πβ. γελάω -ῶ), παρατ. ἔσπᾰον -ων, μέλλ. σπᾰ́σω (από το σπᾰ́σ-σω), αόρ. ἔ-σπᾰ́-σα (από το ἔ-σπᾰ́σ-σα). Παθ.

σπᾰομαι -ῶμαι, παρατ. ἐ-σπᾰόμην -ώμην, μέσ. μέλλ. σπᾰ-σομαι (από το σπᾰσ-σομαι), μέσ. αόρ. ἐ-σπᾰ-σάμην (από το ἐ-σπᾰσ-σάμην), παρακ. ἔ-σπᾰ-σ-μαι. Ρημ. επίθ. ἀνά-σπᾰσ-τος, ἀ-διά-σπᾰσ-τος κτλ.

χαλᾰ-ω= -ῶ (= χαλαρώνω), (αρχ. θ. χαλᾰσ-· πβ. γελάω -ῶ), παρατ. ἐχάλᾰον -ων, αόρ. ἐ-χάλᾰ-σα (από το ἐ-χάλᾰσ-σα). Παθ. χαλᾰ'ομαι -ῶμαι, παθ. αόρ. ἐ-χαλᾰ'σ-θην.

3. Ρήματα που έχουν παντού μακρόχρονο χαρακτήρα ᾱ και παίρνουν σ μόνο εμπρός από το θ και τ

δρᾰ́-ω = δρῶ (= κάνω, ενεργώ), (θ. δρᾱ- και από αναλογία δρᾱσ-), παρατ. ἔδρᾱον -ων, μέλλ. δρᾱ'-σω, αόρ. ἔ-δρᾱ-σα, παρακ. δέ-δρᾱ-κα.

Παθ. δράο-μαι -ῶμαι, ἐδρᾱόμην -ώμην, αόρ. ἐ-δρᾱ'-σ-θην, παρακ. δέ-δρᾱ-μαι. Ρημ. επίθ. δρᾱ-σ-τέον. Παράγ. δρᾶμα, δρᾶ-σις, δρᾱ'-σ-της κτλ.

β) Από τα συνηρ. ρ. σε –έω

1. Ρήματα που φυλάγουν παντού ή σε ορισμένους τύπους το βραχύχρονο χαρακτήρα χωρίς να παίρνουν σ

αἰνέω = -ῶ (θ. αἰνε-), συνήθ. σύνθ. ἐπαινῶ, παραινῶ κτλ., παρατ. ᾔνεον -ουν, μέλλ. αἰνέ-σω, αόρ. ᾔνε-σα, παρακ. ᾔνε-κα. Παθ. αἰνέομαι -οῦμαι, παρατ. ᾐνεόμην -ούμην, μέσ. μέλλ. ως ενεργ. αἰνέ-σομαι, παθ. μέλλ. αἰνε-θήσομαι, παθ. αόρ. ᾐνέ-θην, παρακ. ᾔνη-μαι. Ρημ. επίθ. αἰνε-τός, αἰνε-τέος.

αἱρέ-ω = -ῶ (= πιάνω, κυριεύω), (θ. αἱρε- και Fελ-), παρατ. ᾕρεον, μέλλ. αἱρήσω, αόρ. εἷλον (βλ. §314, 2), παρακ. ᾕρη-κα, υπερσ. ᾑρή-κειν. (Ως παθ. του αἱρέω χρησιμεύει το ρ. ἁλίσκομαι = πιάνομαι, κυριεύομαι). Μέσ. με ενεργ. σημασία αἱρέομαι -οῦμαι (= εκλέγω, προτιμώ), παρατ. ᾑρεόμην -ού- μην, μέλλ. αἱρή-σομαι, αόρ. β΄ εἱλ-όμην (βλ. §314, 2), παρακ. ᾕρη-μαι, υπερσ. ᾑρή-μην. Παθ. αἱρέομαι -οῦμαι (= εκλέγομαι, προτιμιέμαι), παρατ. ᾑρεόμην -ούμην, μέλλ. αἱρε-θήσομαι, αόρ. ᾑρέ-θην, παρακ. ᾕρη-μαι, υπερσ. ᾑρή-μην, συντελ. μέλλ. ᾑρή-σομαι, ή ᾑρη-μένος ἔσομαι. Ρημ. επίθ. αἱρε-τός, αἱρε-τέος. Παράγ. αἵρε-σις κτλ.

δέ-ω = δῶ (= δένω), (θ. δε-), παρατ. -έδεον -ουν, μέλλ. δή-σω, αόρ. ἔ-δη- σα, παρακ. δέ-δε-κα,

υπερσ. ἐ-δε-δέ-κειν. Παθ. δέομαι -οῦμαι, παρατ. -ε-δε- όμην -ούμην, παθ. μέλλ. δε-θήσομαι, παθ. αόρ. ἐ-δέ-θην, παρακ. δέ-δε-μαι, υπερσ. ἐ-δε-δέ-μην. Ρημ. επίθ. δε-τός, δε-τέος. Παράγ. δέ-σις, δέ-μα κτλ.

ἐμέω = ἐμῶ (= ξρνώ), (θ. ἐμε-), παρατ. ἤμεον -ουν, αόρ. ἤμε-σα. Παράγ. ἔμε-σις, ἔμετος κτλ.

καλέ-ω = καλῶ (αρχ. θ. καλ-, με πρόσφυμα ε: καλε-, με μετάθεση και έκταση του **α**: κλη-), παρατ. ἐκάλεον -ουν, μέλλ. συνηρημ. καλῶ (από το κα- λέ-σω· βλ. § 64, 1), αόρ. ἐ-κάλε-σα, παρακ. κέ-κλη-κα, υπερσ. ἐ-κε-κλή-κειν. Παθ. καλέομαι -οῦμαι, παρατ. ἐκαλεόμην -ούμην, μέσ. μέλλ. καλοῦμαι (από το καλέ-σομαι· βλ. §64, 1), μέσ. αόρ. ἐ-καλε-σάμην, παθ. μέλλ. κλη-θήσο- μαι, παθ. αόρ. ἐ-κλή-θην, παρακ. κέ-κλη-μαι, υπερσ. ἐ-κε-κλή-μην. Ρημ. επίθ.

κλη-τός, κλη-τέος. Παράγ. κλῆ-σις, κλη-τὴρ κτλ.

χἐ-ω, χεῖς, χεῖ κτλ.· βλ. §327 (= χύνω), (θ. χεF- = χευ-, αδύνατο θ. χὔ-), παρατ. -έ-χε-ον (ἐν-έ-χε-ον, ἐν-έ-χεις, ἐν-έ-χει κτλ.), μέλλ. χέ-ω (όμοιος με τον ενεστ.), αόρ. -έ-χε-α (ἐν-έ-χε-α, ἐν-έ-χε-ας, ἐν-έ-χε-ε κτλ.). Παθ. χέομαι, παρατ. ἐ-χε-όμην, μέσ. μέλλ. χέ-ομαι (όμοιος με τον ενεστ.), μέσ. αόρ. -ε-χε- άμην (ἐν-ε-χε-άμην, ἐν-ε-χέ-ω, ἐν-ε-χέ-ατο κτλ., υποτ. -χέ-ωμαι, μετ. -χε-άμε- νος), παθ. μέλλ. -χὔ-θήσομαι, παθ. αόρ. ἐ-χὔ-θην, παρακ. κέ-χὔ-μαι, υπερσ. ἐ-κε-χύ-μην. Ρημ. επίθ. χυ-τός. Παράγ. χύσις, χύμα κτλ.

2. Ρήματα που κρατούν παντού το βραχύχρονο χαρακτήρα ε και έχουν ή παίρνουν σ εμπρός από το θ, μ, τ

αἰδέομαι = -οῦμαι (= ντρέπομαι, σέβομαι), (θ. αἰδεσ-· ο ενεστ. από το αἰδέσ-ομαι = αἰδέ-ομαι = -οῦμαι· βλ. §64, 1), παρατ. ᾐδεόμην -ούμην, μέσ. μέλλ. αἰδέ-σομαι (από το αἰδέσ-σομαι), μέσ. αόρ. ᾐδε-σάμην (από το ᾐδεσ- σάμην), παθ. αόρ. ως μέσ. ᾐδέσ-θην, παρακ. ᾔδεσ-μαι. Ρημ. επίθ. αἰδεσ-τός, αἰδεσ-τέον. Παράγ. αἴδε-σις, αἰδέ-σιμος κτλ.

ἀκέομαι = -οῦμαι (= θεραπεύω), (θ. ἀκεσ-· ο ενεστ. από το ἀκέσ-ομαι = ἀκέ-ομαι = -οῦμαι· βλ. §64, 1), μέλλ. ἀκοῦμαι (από το ἀκέ-σομαι), αόρ. ἠκεσάμην (από το ἠκεσ-σάμην). Ρημ. επίθ. ἀκεστὸς (ἀνήκεστος).

ἀλἐ-ω = -ῶ (= αλέθω), (αρχ. θ. ἀλ-, με πρόσφυμα ε: ἀλε-· πβ. καλέω -ῶ), (ποιητ. και μεταγεν. παρατ. ἤλεον -ουν, αόρ. ἤλε-σα, παρακ. με αττ. αναδιπλ. ἀλ-ήλε-κα. Παθ. αόρ. ἠλέ-σ-θην), παρακ. ἀλ-ήλε-(σ)-μαι. Παράγ. ἄλε-σις, ἄλε-σ-μα, ἀλε-σ-μός, ἀλέ-της (= αυτός που αλέθει, όνος ἀλέτης = μυλόπετρα), ἀλε-τρὶς (= γυναίκα που αλέθει), ἀλε-τὸς (= άλεσμα).

ἀρκἐ-ω = -ῶ (αρχ. θ. ἀρκεσ-· ο ενεστ. από το ἀρκέσ-ω = ἀρκέ-ω = -ῶ· βλ. § 64, 1), παρατ. ἤρκεον -ουν, μέλλ. ἀρκέ-σω (από το ἀρκέσ-σω), αόρ. ἤρκε-σα (από το ἤρκεσ-σα). Παθ. ἀρκέομαι -οῦμαι, εύχρ. το γ΄ εν. ἀρκεῖται (μεταγεν. παθ. μέλλ. ἀρκεσ-θήσομαι, παθ. αόρ. ἠρκέσ-θην, παρακ. ἤρκεσ-μαι). Παράγ. ἄρκε-σις (= επικουρία, υπηρεσία), ἄρκεσ-μα (= βοήθεια), ἀρκε-τὸς κτλ.

ξέ-ω (= ξύνω), (θ. ξεσ-· ο ενεστ. από το ξέσ-ω = ξέ-ω, βλ. §64, 1), αόρ. ἔ-ξε-σα (από το ἔ-ξεσ-σα). Ρημ. επίθ. ξεσ-τός, ἄ-ξεσ-τος. Παράγ. ξέ-σις κτλ.

τελέ-ω = -ῶ (= εκτελώ), (αρχ. θ. τελεσ-· ο ενεστ. από το τελέσ-ω = τε- λέ-ω = -ῶ· βλ. §64, 1), παρατ. ἐ-τέλε-ον = -ουν, μέλλ. συνηρ. τελῶ (από το τελέ-σω), αόρ. ἐ-τέλε-σα (από το ἐ-τέλεσ-σα), παρακ. τε-τέλε-κα, υπερσ. ἐ-τε-τελέ-κειν. Παθ. τελέομαι -οῦμαι, παρατ. ἐτελεόμην -ούμην, παθ. μέλλ. τελεσ-θήσομαι, μέσ. αόρ. ἐ-τελε-σάμην (από το ἐ-τελεσ-σάμην), παθ. αόρ. ἐ-τελέσ-θην, παρακ. τε-τέλεσ-μαι, υπερσ. ἐ-τε-τελέσ-μην). Ρημ. επίθ. ἀ-τέλεσ-τος, ἐπι-τελεσ-τέος. Παράγ. τέλε-σις, τελε-τὴ κτλ.

πλέ-ω, πλεῖς, πλεῖ κτλ.· βλ. §327(θ. πλεF- = πλευ-, πλε-), παρατ.

ἔ-πλε- ον (-εις, -ει κτλ.), μέλλ. μέσ. ως ενεργ. πλεύ-σομαι και δωρικός πλευ-σοῦμαι (-σεῖ, -σεῖται κτλ.), αόρ. ἔ-πλευ-σα, παρακ. πέ-πλευ-κα, υπερσ. ἐ-πε-πλεύ-κειν. Παθ. παρακ. πέ-πλευσ-μαι. Ρημ. επίθ. πλευσ-τός, ἄ-πλευσ-τος, πλευσ-τέον.

πνέ-ω, πνεῖς, πνεῖ κτλ.· βλ. §327 (θ. πνεF- = πνευ- = πνε-), παρατ. ἔ-πνε- ον (-εις, -ει κτλ.), μέλλ. μέσ. ως ενεργ. πνεύ-σομαι και δωρικός πνευσοῦμαι (-σεῖ, -σεῖται κτλ.), αόρ. ἔ-πνευ-σα, παρακ. πέ-πνευ-κα. Αρχαιότερος τύπος παθ. παρακ. πέ-πνυ-μαι, από αδύνατο θ. πνυ- (= έχω πνοή, είμαι συνετός). Παράγ. πνευσ-τός, πνεῦ-μα κτλ.

γ) Από τα συνηρ. ρ. σε -ὁω

1. Ρήματα που κρατούν το βραχύχρονο χαρακτήρα, χωρίς να παίρνουν σ

ἀρὁ-ω =-ῶ (= αλετρίζω, οργώνω), (θ. ἀρο-), αόρ. ἤρο-σα. Παθ. ἀρόομαι -οῦμαι. Ρημ. επίθ. ἀρο-τός. Παράγ. ἄρο-τος, ἄρο-σις, ἀρό-σιμος, ἀρο-τήρ, ἄρο-τρον κτλ.

2. Ρήματα που εκτείνουν το βραχύχρονο χαρακτήρα και παίρνουν σ εμπρός από το θ, μ, τ

χὁ-ω = χῶ (= σκεπάζω με χώμα) (θ. χο-). Ενεστ. χῶ, χοῖς, χοῖ κτλ. (απαρ. χοῦν, συγχοῦν), παρατ. ἔχοον -ουν (-ους, -ου κτλ.), μέλλ. χώ-σω, αόρ. ἔ-χω- σα, παρακ. κέ-χω-κα. Παθ. -χόομαι -οῦμαι, παρατ.

-εχοόμην -ούμην (ἐχοῦ, ἐχοῦτο κτλ.), παθ. αόρ. ἐ-χώ-σ-θην, παρακ. κέ-χω-σ-μαι. Ρημ. επίθ. χω-σ-τός. Παράγ. χῶ-σις κτλ. Στον ενεστ. υπάρχει και τύπος χών-νυ-μι, κατά τα ρ. σε -μι (χώσ-νυ-μι, βλ. §333).

27ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ Β΄ ΣΥΖΥΓΙΑΣ (ΣΕ -ΜΙ)

Διαίρεση των ρημάτων σε -μι

332. Τα ρήματα της β΄ συζυγίας, δηλ. όσα λήγουν σε -μι, διαιρούνται κατά το χαρακτήρα του ρηματ. θέματος, όπως και τα ρήματα της α΄ συζυγίας:

α) σε **συμφωνόληκτα**: δείκ-νυ-μι (ρ. θ. δεικ-),

β) σε **φωνηεντόληκτα**: ἵ-στη-μι (ρ. θ. στη-) (βλ. §259 και §265).

Α΄. Συμφωνόληκτα ρήματα σε -μι

1. Ενεστώτας και παρατατικός των συμφωνόλ. ρημ. σε –μι

333. Τα συμφωνόληκτα ρήματα σε **-μι** σχηματίζουν το θέμα του ενεστώτα (και του παρατατικού) από το ρηματικό θέμα, αφού προστεθεί το πρόσφυμα **-νυ-**. Έτσι τα ρήματα αυτά λήγουν σε **-νυμι**. Π.χ.

α) Αφωνόληκτα: δείκ-νυ-μι, (κατ)άγ-νυ-μι (= συντρίβω, σπάζω), εἴργ-νυ-μι (= εμποδίζω την έξοδο, κλείνω μέσα), ζεύγ-νυ-μι (= ζεύω, βάζω στο ζυγό), μείγ-νυ-μι (= ανακατεύω), πήγ-νυ-μι (= μπήγω, στερεώνω), ῥήγ-νυμι (= σχίζω, σπάζω), (ἀπο)φράγ-νυ-μι (= φράζω) κ.ά.

β) Ενρινόληκτα: ὄμ-νυ-μι (= ορκίζομαι).

γ) Υγρόληκτα: πτάρ-νυ-μαι (= φτερνίζομαι).

δ) Σιγμόληκτα: Σ' αυτά αφομοιώθηκε ο ρηματ. χαρακτ. σ με το επόμενο ν του προσφύματος, και έτσι λήγουν σε -ννυμι: (ἀμφι)έν-νυ-μι (= ντύνω· από το ἀμφι-έσ-νυ-μι), ζών-νυ-μι (= ζώνω· από το ζώσ-νυ-μι), κεράν-νυ-μι (= ανακατεύω· από το κεράσ-νυ-μι), κορέν-νυ-μι (= χορταί-νω· από το κορέσ-νυ-μι), πετάν-νυ-μι (= απλώνω, ανοίγω· από το πετάσ-νυ-μι), ῥών-νυ-μι (= δυναμώνω· από το ῥώσ-νυ-μι), σβέν-νυ-μι (= σβήνω· από το σβέσ-νυ-μι), σκεδάν-νυ-μι (= σκορπίζω· από το σκεδάσ-νυ-μι) κ.ά.

334. Τα συμφωνόληκτα ρήματα σε -μι διαφέρουν από τα ρήματα σε -ω μόνο κατά το σχηματισμό του ενεστώτα και του παρατατικού της ενεργ. και μέσης φωνής και κλίνονται στους χρόνους αυτούς κατά το ακόλουθο παράδειγμα:

Παράδειγμα συμφωνόληκτου ρήματος σε -μι (δείκ-νυ-μι, θ. δεικ-)

Ενεστώτας	
Οριστική	
Ενεργητική Φωνή	Μέση Φώνη
δείκ-νῡ-μι	δείκ-νυ-μαι
δείκ-νῡ-ς	δείκ-νυ-σαι
δείκ-νῡ-σι(ν)	δείκ-νυ-ται
δείκ-νυ-μεν	δεικ-νύ-μεθα
δείκ-νυ-τε	δείκ-νυ-σθε
δεικ-νύ-ασι(ν)	δείκ-νυ-νται
δείκ-νυ-τον	δείκ-νυ-σθον
δείκ-νυ-τον	δείκ-νυ-σθον

Παρατατικός	
Οριστική	
Ενεργητική Φωνή	Μέση Φωνή
ἐ-δείκ-νῡ-ν	ἐ-δεικ-νύ-μην
ἐ-δείκ-νῡ-ς	ἐ-δείκ-νυ-σο
ἐ-δείκ-νῡ	ἐ-δείκ-νυ-το
ἐ-δείκ-νυ-μεν	ἐ-δεικ-νύ-μεθα
ἐ-δείκ-νυ-τε	ἐ-δείκ-νυ-σθε
ἐ-δείκ-νυ-σαν	ἐ-δείκ-νυ-ντο
ἐ-δείκ-νυ-τον	ἐ-δείκ-νυ-σθον
ἐ-δεικ-νύ-την	ἐ-δεικ-νύ-σθην

Οριστική	
Ενεργητική Φωνή	Μέση Φωνή
Μέλλοντας: δείξω Αόριστος: ἔ-δει-ξα Παρακείμ.: δε-δει-χα	Μεσ. Μέλλοντας: δείξομαι Μεσ. Αόριστος: ἐ-δειξάμην Παθ. Μέλλοντας: δειχ-θήσομαι Παθ. Αόριστος: ἐ-δείχ-θην Παρακείμενος: δέ-δειγ-μαι Υπερσυντέλικος: ἐ-δε-δείγ-μην Συντ. Μέλλοντας: δεδειγμένος ἔσομαι

Ενεστώτας		
Έγκλιση	Ενεργητική Φωνή	Μέση Φωνή
Υποτ.	δεικ-νύ-ω, δεικ-νύ-ῃς, δεικ-νύ-ῃ κτλ.	δεικ-νύ-ωμαι, δεικ-νύῃ δεικ-νύ-ηται κτλ.
Ευκτ.	δεικ-νύ-οιμι, δεικ-νύ-οις, δεικ-νύ-οι κτλ.	δεικ-νυ-οίμην, δεικ-νύ-οιο, δεικ-νύ-οιτο κτλ.
Προστ.	δείκ-νῡ, δεικ-νύ-τω, δείκ-νυτε, δεικ-νύ-ντων ή τωσαν, δείκ-νυ-τον, δεικ-νύ-των	δείκ-νυ-σο, δεικ-νύ-σθω, δείκ-νυ-σθε, δεικ-νύ-σθων ή-σθωσαν, δείκ-νυ-σθον, δεικ-νύ-σθων

	Ενεργητική Φωνή	Μέση Φωνή
Απαρ.	δεικ-νύ-ναι	δείκ-νυ-σθαι
Μετοχή	δεικ-νὺ-ς (γεν. δεικ-νύ-ντος) δεικ-νῦ-σα (γεν. δεικ-νύ-σης) δεικ-νὺ-ν (γεν. δεικ-νύ-ντος)	δεικ-νύ-μενος δεικ-νυ-μένη δεικ-νύ-μενον

Παρατηρήσεις

335. Στα συμφωνόληκτα ρήματα σε -μι (δηλ. σε -νυμι ή -ννυμι):
1) Το υ του προσφύματος -νυ- είναι μακρόχρονο στα τρία ενικά πρόσωπα της οριστικής του ενεργητ. ενεστώτα και παρατατικού και στο β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεργητ. ενεστώτα· στους άλλους τύπους της ενεργητ. φωνής και σε όλους τους τύπους της μέσης είναι βραχύχρονο· έτσι σχηματίζονται δύο ενεστωτικά θέματα, το ένα ισχυρό και το άλλο αδύνατο:
δείκ-νῡ-μι, δείκ-νῡ-ς, δείκ-νῡ-σι· προστ. δείκ-νῡ·
ἐ-δείκ-νῡ-ν, ἐ-δείκ-νῡ-ς, ἐ-δείκ-νῡ· αλλά: δείκ-νῠ-μεν, δείκ-νῠ-τε κτλ.· απαρ. δεικ-νύ-ναι·
δείκ-νῠ-μαι, δείκ-νῠ-σαι κτλ.

2) Ο ενεστώτας και ο παρατατικός της ενεργητ. φωνής σχηματίζονται με την προσκόλληση των προσωπικών καταλήξεων απευθείας στο χρονικό θέμα, χωρίς να μεσολαβούν θεματικά φωνήεντα (βλ. §282)· π.χ. δείκ-νυ-μεν, δείκ-νυ-τε, ἐ-δείκ-νυ-μεν, ἐδείκ-νυ-τε (χωρίς τα θεματ. φωνήεντα ο και ε: λύ-ο-μεν, λύ-ε-τε κτλ.)· αλλά η υποτακτική και η ευκτική του ενεστ. στην ενεργητ. και μέση φωνή σχηματίζονται όπως και των ρημάτων σε -ω:
δεικ-νύ-ω, δεικ-νύ-ῃς κτλ.
- δεικ-νύ-ωμαι, δεικ-νύ-ῃ, δεικ-νύ-ηται κτλ.
- δεικ-νύ-οιμι, δεικ-νύ-οις κτλ.
- δεικ-νυ-οίμην, δεικ-νύ-οιο κτλ.
3) Το σ στην κατάλ. -σαι της μέσης φωνής δεν αποβάλλεται, αν και βρίσκεται ανάμεσα σε δύο φωνήεντα: δείκ-νυ-σαι· επίσης το σ στην

κατάλ. **-σο** δεν αποβάλλεται στο β΄ ενικ. του παρατατικού και στο β΄ ενικ. της προστακτ. του ενεστώτα: ἐ-δείκ-νυ-σο, δείκ-νυ-σο (αλλά στην ευκτική αποβάλλεται: **δεικνύοιο**· βλ. §64, 1).

2. Οι άλλοι χρόνοι των συμφωνόληκτων ρημάτων σε -μι

336. Στους άλλους χρόνους, εκτός από τον ενεστώτα και τον παρατατικό, τα συμφωνόληκτα ρήματα σε -μι σχηματίζονται όπως τα συμφωνόληκτα βαρύτονα, κατά το χαρακτήρα του ρηματικού θέματος (χωρίς το πρόσφυμα **-νυ**). Π.χ. δείκ-νυ-μι και δεικ-νύ-ω (ρ. θ. δεικ-), παρατ. ἐ-δείκ-νυ-ν και ἐ-δείκ-νυ-ον, μέλλ. δείξω, αόρ. ἔ-δειξα, παρακ. δέ-δειχ-α. Μέσ. και παθ. δείκ-νυ-μαι, παρατ. ἐ-δεικ-νύ-μην, μέσ. μέλλ. -δείξομαι, μέσ.

αόρ. -ε-δειξάμην, παθ. μέλλ. δειχ-θή-σομαι, παθ. αόρ. ἐ-δείχ-θην, παρακ. δέ-δειγ-μαι, υπερσ. ἐ-δε-δείγ-μην, συντελ. μέλλ. δε-δειγ-μένος ἔσομαι. Ρημ. επίθ. δεικ-τός, δεικ-τέον. Παράγ. δεῖγ-μα, δεῖξις, δείκ-της κτλ.

Β΄. Φωνηεντόληκτα ρήματα σε -μι

1. Ενεστώτας, παρατατικός και αόριστος β΄των φωνηεντόληκτων ρημάτων σε –μι

337. Τα φωνηεντόληκτα ρήματα σε -μι κανονικά σχηματίζουν το θέμα του ενεστώτα (και του παρατατικού) από το ρηματικό θέμα, αφού προστεθεί στην αρχή ο ενεστωτικός αναδιπλασιασμός. Και είναι ενεστωτικός αναδιπλασιασμός η επανάληψη του αρχικού συμφώνου του ρηματ. θέματος μαζί με ένα ι:

(ρ. θ. **στη-**, σί-στη-μι =) ἵ-στη-μι (= στήνω)· βλ. §64, 1
(ρ. θ. **θη-**, θί-θη-μι =) τί-θη-μι (= θέτω)· βλ. §69, 1
(ρ. θ. **jη-**, jί-jη-μι =) ἵ-η-μι (= ρίχνω)· §64, 2
(ρ. θ. **δω-**, δί-δω-μι =) δί-δω-μι (= δίνω).

338. Τα φωνηεντόληκτα ρήματα σε **-μι** γενικά, όπως και τα συμφωνόληκτα, διαφέρουν από τα ρήματα σε **-ω** κατά το σχηματισμό του ενεστώτα και του παρατατικού της ενεργητικής και μέσης φωνής.

Αλλά τέσσερα μόνο φωνηεντόληκτα σε **-μι**, δηλ. τα ρήματα **ἵστημι, τίθημι, ἵημι** και **δίδωμι**, διαφέρουν από τα ρήματα σε **-ω** κατά το σχηματισμό του β΄ αορίστου.

Τα τέσσερα αυτά ρήματα στους χρόνους αυτούς, δηλ. στον ενεστώτα, τον παρατατικό και τον β΄ αόριστο, κλίνονται κατά τον ακόλουθο τρόπο:

339. Παραδείγματα φωνηεντόληκτων ρημάτων σε –μι

(ρ. ἵστημι, θ. στη-, στᾰ-· τίθημι, θ. θη-,θε-·
ἵημι, θ. ἡ-, ἑ-· δίδωμι, θ. δω-, δο-).

Ενεργητική φωνή			
Οριστική			
Ενεστώτας			
ἵ-στη-μι	τί-θη-μι	ἵ-η-μι	δί-δω-μι
ἵ-στη-ς	τί-θη-ς (τι-θεῖς)	ἵ-η-ς (ἱ-εῖ-ς)	δί-δω-ς
ἵ-στη-σι(ν)	τί-θη-σι	ἵ-η-σι(ν)	δί-δω-σι(ν)
ἵ-στᾰ-μεν	τί-θε-μεν	ἵ-ε-μεν	δί-δο-μεν
ἵ-στᾰ-τε	τί-θε-τε	ἵ-ε-τε	δί-δο-τε
ἵ-στᾶ-σι(ν)	τι-θέ-ασι(ν)	ἱ-ᾶ-σι(ν)	δι-δό-ασι(ν)
ἵ-στᾰ-τον	τί-θε-τον	ἵ-ε-τον	δί-δο-τον
ἵ-στᾰ-τον	τί-θε-τον	ἵ-ε-τον	δί-δο-τον

Ενεργητική φωνή			
Υποτακτική			
Ενεστώτας			
ἱ-στῶ[1]	τι-θῶ[1]	ἱ-ῶ[1]	δι-δῶ[1]
ἱ-στῇς	τι-θῇς	ἱ-ῇς	δι-δῷς
ἱ-στῇ	τι-θῇ	ἱ-ῇ	δι-δῷ
ἱ-στῶμεν	τι-θῶμεν	ἱ-ῶμεν	δι-δῶμεν
ἱ-στῆτε	τι-θῆτε	ἱ-ῆτε	δι-δῶτε
ἱ-στῶσι(ν)	τι-θῶσι(ν)	ἱ-ῶσι(ν)	δι-δῶσι(ν)
ἱ-στῆ-τον	τι-θῆ-τον	ἱ-ῆ-τον	δι-δῶ-τον
ἱ-στῆ-τον	τι-θῆ-τον	ἱ-ῆ-τον	δι-δῶ-τον

1. Οι τύποι της υποτακτικής είναι συνηρημένοι: (ἱ-στά-ω) ἱ-στῶ, (ἱ-στά-ῃς) ἱ-στῇς, (ἱ-στά-ῃ) ἱ-στῇ κτλ., (δι-δό-ω) δι-δῶ, (δι-δό-ῃς) δι-δῷς, (δι-δό-ῃ) δι-δῷ κτλ.

Ενεργητική φωνή			
Ευκτική			
Ενεστώτας			
ἱ-σταίη-ν	τι-θείη-ν	ἱ-είη-ν	δι-δοίη-ν
ἱ-σταίη-ς	τι-θείη-ς	ἱ-είη-ς	δι-δοίη-ς
ἱ-σταίη	τι-θείη	ἱ-είη	δι-δοίη
ἱ-σταίη-μεν	τι-θείη-μεν	ἱ-είη-μεν	δι-δοίη-μεν
(-αῖμεν)	(-εῖμεν)	(ἰεῖμεν)	(-οῖμεν)
ἱ-σταίη-τε	τι-θείη-τε	ἱ-είη-τε	δι-δοίη-τε
(-αῖτε)	(-εῖτε)	(ἰεῖτε)	(-οῖτε)
ἱ-σταίη-σαν	τι-θείη-σαν	ἱ-είη-σαν	δι-δοίη-σαν
(-αῖεν)	(-εῖεν)	(ἰεῖεν)	(-οῖεν)
ἱ-σταῖ-τον	τι-θεῖ-τον	ἱ-εῖ-τον	δι-δοῖ-τον
ἱ-σταί-την	τι-θεί-την	ἱ-εί-την	δι-δοί-την

Ενεργητική φωνή			
Προστακτική			
Ενεστώτας			
–	–	–	–
ἵ-στη	τί-θει	ἵ-ει	δί-δου
ἱ-στᾰ'-τω	τι-θέ-τω	ἱ-έ-τω	δι-δό-τω
–	–	–	–
ἵ-στᾰ-τε	τί-θε-τε	ἵ-ε-τε	δί-δο-τε
ἱ-στᾰ'-ντων	τι-θέ-ντων	ἱ-έ-ντων	δι-δό-ντων
(ἱστᾰ'τωσαν)	(τιθέτωσαν)	(ἱέτωσαν)	(διδότωσαν)
ἵ-στᾰ-τον	τί-θε-τον	ἵ-ε-τον	δί-δο-τον
ἱ-στᾰ'-των	τι-θέ-των	ἱ-έ-των	δι-δό-των

Ενεργητική φωνή	
Ενεστώτας	
Απαρέμφατο	Μετοχή
ἱ-στᾰ'-ναι	ἱ-στὰς (ἱστάντος) ἱ-στᾶσα (ἱστάσης) ἱ-στὰν (ἱστάντος)
τι-θέ-ναι	τι-θεὶς (τιθέντος) τι-θεῖσα (τιθείσης) τι-θὲν (τιθέντος)
ἰ-έ-ναι	ἰ-εὶς (ἰ-έντος) ἰ-εῖσα (ἰ-είσης) ἰ-ὲν (ἰέντος)
δι-δό-ναι	δι-δοὺς (διδόντος), δι-δοῦσα (δι-δούσης), δι-δὸν (δι-δόντος)

Ενεργητική φωνή			
Οριστική			
Παρατατικός			
ἵ-στη-ν	ἐ-τί-θην	ἵη-ν	ἐ-δί-δουν
ἵ-στη-ς	ἐ-τί-θεις	ἵ-εις	ἐ-δί-δους
ἵ-στη	ἐ-τί-θει	ἵ-ει	ἐ-δί-δου
ἵ-στᾰ-μεν	ἐ-τί-θε-μεν	ἵ-ε-μεν	ἐ-δί-δομεν
ἵ-στᾰ-τε	ἐ-τί-θε-τε	ἵ-ε-τε	ἐ-δί-δοτε
ἵ-στᾰ-σαν	ἐ-τί-θε-σαν	ἵ-ε-σαν	ἐ-δί-δοσαν
ἵ-στᾰ-τον	ἐ-τί-θε-τον	ἵ-ε-τον	ἐ-δί-δοτον
ἱ-στᾰ'-την	ἐ-τι-θέ-την	ἱ-έ-την	ἐ-δι-δότην

Ενεργητική φωνή			
Οριστική			
Αόριστος β΄			
ἔ-στην	ἔ-θη-κα	ἧ-κα	ἔ-δω-κα
ἔ-στη-ς	ἔ-θη-κας	ἧ-κας	ἔ-δω-κας
ἔ-στη	ἔ-θη-κε	ἧ-κε	ἔ-δω-κε
ἔ-στη-μεν	ἔ-θε-μεν	εἷ-μεν	ἔ-δο-μεν
ἔ-στη-τε	ἔ-θε-τε	(ἐ-jε-μεν)	ἔ-δο-τε
ἔ-στη-σαν	ἔ-θε-σαν	εἷ-τε	ἔ-δο-σαν
ἔ-στη-τον	ἔ-θε-τον	εἷ-σαν	ἔ-δο-τον
ἐ-στή-την	ἐ-θέ-την	εἷ-τον	ἐ-δό-την
		εἵ-την	

Ενεργητική φωνή			
Υποτακτική			
Αόριστος β΄			
στῶ	θῶ	ὦ	δῶ
στῇς[1]	θῇς[1]	ᾖς[1]	δῷς[1]
στῇ[1]	θῇ[1]	ᾖ[1]	δῷ[1]
στῶμεν	θῶμεν,	ὦμεν,	δῶμεν
στῆτε	θῆτε	ἦτε	δῶτε
στῶσι(ν)	θῶσι(ν)	ὦσι(ν)	δῶσι(ν)
στῆτον	θῆτον	ἦτον	δῶτον
στῆτον	θῆτον	ἦτον	δῶτον

1. Οι τύποι της υποτ. είναι συνηρημένοι: (στήω) στῶ κτλ. (όπως στον ενεστώτα).

Ενεργητική φωνή			
Ευκτική			
Αόριστος β΄			
σταίη-ν	θείη-ν	εἴη-ν[2]	δοίη-ν
σταίη-ς	θείη-ς	εἴη-ς	δοίη-ς
σταίη	θείη	εἴη	δοίη
σταίη-μεν	θείη-μεν	εἴη-μεν	δοίη-μεν
(σταῖμεν)	(θεῖμεν)	(εἶμεν)	(δοῖ-μεν)
σταίη-τε	θείη-τε	εἴη-τε	δοίη-τε
(σταῖτε)	(θεῖτε)	(εἶτε)	(δοῖ-τε)
σταίη-σαν	θείη-σαν	εἴη-σαν	δοίη-σαν
(σταῖεν)	(θεῖεν)	(εἶεν)	(δοῖεν)
σταῖ-τον	θεῖ-τον	εἶ-τον	δοῖ-τον
σταί-την	θεί-την	εἴ-την	δοίη-την

Ενεργητική φωνή			
Προστακτική			
Αόριστος β΄			
στῆ-θι	θὲ-ς	ἓ-ς	δὸ-ς
στή-τω	θέ-τω	ἔ-τω	δό-τω
στῆ-τε	θέ-τε	ἔ-τε	δό-τε
στά-ντων	θέ-ντων	ἔ-ντων	δό-ντων
(στή-τωσαν)	(θέτωσαν)	(ἔ-τωσαν)	(δότωσαν)
στῆ-τον	θέ-τον	ἔ-τον	δό-των
στή-των	θέ-των	ἔ-των	δό-των

---

2. Από το jε-íην-ν.

Ενεργητική φωνή	
Αόριστος β΄	
Απαρέμφατο	Μετοχή
στῆναι [3]	στὰς (στάντος), στᾶσα (στάσης), στὰν (στάντος)
θεῖναι [3]	θεὶς (θέντος), θεῖσα (θείσης), θὲν (θέντος)
εἶναι [3]	εἰὼς (ἔντος), εἶσα (εἴσης), ἐὸν (ἔντος)
δοῦναι [3]	δοὺς (δόντος), δοῦσα (δούσης), δὸν (δόντος)

3. Με συναίρεση από τους τύπους στη-έναι, θε-έναι, je-έναι, δο-έναι.

Μέση φωνή			
Οριστική			
Ενεστώτας			
ἵ-στᾰ-μαι	τί-θε-μαι	ἵ-ε-μαι	δί-δο-μαι
ἵ-στα-σαι	τί-θε-σαι	ἵ-ε-σαι	δί-δο-σαι
ἵ-στα-ται	τί-θε-ται	ἵ-ε-ται	δί-δο-ται
ἱ-στά-μεθα	τι-θέ-μεθα	ἱ-έ-μεθα	δι-δό-μεθα
ἵ-στα-σθε	τί-θε-σθε	ἵ-ε-σθε	δί-δο-σθε
ἵ-στα-νται	τί-θε-νται	ἵ-ε-νται	δί-δο-νται
ἵ-στα-σθον	τί-θε-σθον	ἵ-ε-σθον	δί-δο-σθον
ἵ-στα-σθον	τί-θε-σθον	ἵ-ε-σθον	δί-δο-σθον

Μέση φωνή			
Υποτακτική			
Ενεστώτας			
ἱ-στῶμαι	τι-θῶμαι	ἱ-ῶμαι	δι-δῶμαι
ἱ-στῇ	τι-θῇ	ἱ-ῇ	δι-δῷ
ἱ-στῆται	τι-θῆται	ἱ-ῆται	δι-δῶται
ἱ-στώμεθα	τι-θώμεθα	ἱ-ώμεθα	δι-δώμεθα
ἱ-στῆσθε	τι-θῆσθε	ἱ-ῆσθε	δι-δῶσθε
ἱ-στῶνται	τι-θῶνται	ἱ-ῶνται	δι-δῶνται
ἱ-στῆσθον	τι-θῆσθον	ἱ-ῆσθον	δι-δῶσθον
ἱ-στῆσθον	τι-θῆσθον	ἱ-ῆσθον	δι-δῶσθον

Μέση φωνή			
Ευκτική			
Ενεστώτας			
ἱ-σταί-μην	τι-θεί-μην	ἰ-εί-μην	δι-δοί-μην
ἱ-σταῖ-ο	τι-θεῖ-ο	ἰ-εῖ-ο	δι-δοῖ-οδι-
ἱ-σταῖ-το	τι-θεῖ-το	ἰ-εῖ-το	δοῖ-το
ἱ-σταί-μεθα	τι-θεί-μεθα	ἰ-εί-μεθα	δι-δοί-μεθα
ἱ-σταῖ-σθε	τι-θεῖ-σθε	ἰ-εῖ-σθε	δι-δοῖ-σθε
ἱ-σταῖ-ντο	τι-θεῖ-ντο	ἰ-εῖ-ντο	δι-δοῖ-ντο
ἱ-σταῖ-σθον	τι-θεῖ-σθον	ἰ-εῖ-σθον	δι-δοῖ-σθον
ἱ-σταί-σθην	τι-θεί-σθην	ἰ-εί-σθην	δι-δοί-σθην

Μέση φωνή			
Προστακτική			
Ενεστώτας			
ἵ-στᾰ-σο (ἵστω) ἱ-στά-σθω ἵ-στα-σθε ἱ-στά-σθων (-σθωσαν) ἵ-στα-σθον ἱ-στά-σθων	τί-θε-σο τι-θέ-σθω τί-θε-σθε τι-θέ-σθων (-σθωσαν) τί-θε-σθον τι-θέ-σθων	ἵ-ε-σο ἱ-έ-σθω ἵ-ε-σθε ἱ-έ-σθων (-σθωσαν) ἵ-ε-σθον ἱ-έ-σθων	δί-δο-σο δι-δό-σθω δί-δο-σε δι-δό-σθων (-σθωσαν) δί-δο-σθον δι-δό-σθων

Μέση φωνή	
Ενεστώτας	
Απαρέμφατο	Μετοχή
ἵ-στα-σθαι	ἱ-στά-μενος ἱ-στα-μένη ἱ-στά-μενον
τί-θε-σθαι	τι-θέ-μενος τι-θε-μένη τι-θέ-μενον
ἵ-ε-σθαι	ἱ-έ-μενος ἱ-ε-μένη ἱ-έ-μενον
δί-δο-σθαι	δι-δό-μενος, δι-δο-μένη, δι-δό-μενον

Μέση φωνή			
Οριστική			
Παρατατικός			
ἱ-στᾰ'-μην	ἐ-τι-θέ-μην	ἱ-έ-μην	δι-δῶμαι
ἵ-στα-σο	ἐ-τί-θε-σο	ἵ-ε-σο	δι-δῷ
ἵ-στα-το	ἐ-τί-θε-το	ἵ-ε-το	δι-δῶται
ἱ-στά-μεθα	ἐ-τι-θέ-μεθα	ἱ-έ-μεθα	δι-δώ-μεθα
ἵ-στα-σθε	ἐ-τί-θε-σθε	ἵ-ε-σθε	δι-δῶσθε
ἵ-στα-ντο	ἐ-τί-θε-ντο	ἵ-ε-ντο	δι-δῶνται
ἵ-στα-σθον	ἐ-τί-θε-σθον	ἵ-ε-σθον	δι-δῶσθον
ἱ-στά-σθην	ἐ-τι-θέ-σθην	ἱ-έ-σθην	δι-δῶσθον

Μέση φωνή		
Οριστική		
Αόριστος β΄		
ἐ-θέ-μην	εἵ-μην	ἐ-δό-μην
ἔ-θου	εἶ-σο	ἔ-δου
ἔ-θε-το	εἶ-το	ἔ-δοτο
ἐ-θέ-μεθα	εἵ-μεθα	ἐ-δό-μεθα
ἔ-θε-σθε	εἶ-σθε	ἔ-δο-σθε
ἔ-θε-ντο	εἶ-ντο	ἔ-δο-ντο
ἔ-θε-σθον	εἶ-σθον	ἔ-δο-σθον
ἐ-θέ-σθην	εἵ-σθην	ἐ-δό-σθην

Μέση φωνή		
Υποτακτική		
Αόριστος β΄		
θῶμαι[1]	ὦμαι[1]	δῶμαι[1]
θῇ	ᾗ	δῷ
θῆται	ἦται	δῶται
θώμεθα	ὥμεθα	δώμεθα
θῆσθε	ἦσθε	δῶσθε
θῶνται	ὦνται	δῶνται
θῆσθον	ἦσθον	δῶσθον
θῆσθον	ἦσθον	δῶσθον

1. Με συναίρεση από τους τύπους θή-ωμαι, ἥ-ωμαι, δώ-ωμαι.

Μέση φωνή		
Ευκτική		
Αόριστος β΄		
θεί-μην[2]	εἴ-μην[2]	δοί-μην[2]
θεῖ-ο	εἶ-ο	δοῖ-ο
θεῖ-το	εἶ-το	δοῖ-το
θεί-μεθα	εἴ-μεθα	δοί-μεθα
θεῖ-σθε	εἶ-σθε	δοῖ-σθε
θεῖ-ντο	εἶ-ντο	δοῖ-ντο
θεῖ-σθον	εἶ-σθον	δοῖ-σθον
θεί-σθην	εἴ-σθην	δοί-σθην

2. Από τους τύπους θε-ί-μην, ἐ-ί-μην, δο-ί-μην.

Μέση φωνή		
Προστακτική		
Αόριστος β΄		
θοῦ[3] θέ-σθω θέ-σθε θέ-σθων (θέσθωσαν) θέ-σθον θέ-σθων	οὗ[3] ἕ-σθω ἕ-σθε ἕ-σθων (ἕσθωσαν) ἕ-σθον ἕ-σθων	δοῦ[3] δό-σθω δό-σθε δό-σθων (δό-σθωσαν) δό-σθον δό-σθων

3. Από το θέ-σο, θέ-ο = θοῦ· ἕ-σο, ἕ-ο = οὗ· δό-σο, δό-ο = δοῦ.

Μέση φωνή	
Αόριστος β΄	
Απαρέμφατο	Μετοχή
θέ-σθαι	θέ-μενος θε-μένη θέ-μενον
ἔ-σθαι	ἕ-μενος ἑ-μένη ἕ-μενον
δό-σθαι	δό-μενος δο-μένη δό-μενον

Παρατηρήσεις

Ι. Ενεστώτας και παρατατικός

340. Των φωνηεντόληκτων ρημάτων σε -μι:
1) Τό ρηματικό θέμα είναι δύο ειδών: ισχυρό (με μακρόχρονο χαρακτήρα) και αδύνατο (με βραχύχρονο χαρακτήρα):
ρηματ. θ. **στη-** και **στᾰ**: ἵ-στη-μι, ἵ-στᾰ-μαι
ρηματ. θ. **θη-** και **θε-**: τί-θη-μι, τί-θε-μαι
ρηματ. θ. **jη-** και **jε-**: ἵ-η-μι, ἵ-ε-μαι (βλ. §64, 2)
ρηματ. θ. **δω-** και **δο-**: δί-δω-μι, δί-δο-μαι.
2) Από τα δύο αυτά είδη του ρηματ. θέματος προκύπτουν με τον ενεστωτικό αναδιπλασιασμό δύο αντίστοιχα είδη ενεστωτικού

θέματος: το **ισχυρό** ενεστωτικό θέμα και το **αδύνατο** ενεστωτικό θέμα (πβ. §335): ἱ-στη-, ἱστα-· τιθη-, τιθε-· ἱη-, ἱε-· διδω-, διδο· και από το ισχυρό ενεστωτ. θέμα κανονικά σχηματίζονται τα τρία ενικά πρόσωπα της οριστικής του ενεργητ. ενεστώτα και η υποτακτική γενικά (του ρ. ἵστημι ακόμη και το β΄ ενικό της προστακτικής), ενώ από το αδύνατο ενεστ. θέμα σχηματίζονται όλοι οι άλλοι τύποι στον ενεστώτα και τον παρατατικό (πβ. §341).

3) Ο ενεστώτας της ενεργητικής και μέσης φωνής στην οριστική και προστακτική, το απαρέμφατο και η μετοχή, καθώς και ο παρατατικός της ενεργητ. και μέσης φωνής, σχηματίζονται με την προσκόλληση των κυρίως καταλήξεων απευθείας στο ενεστωτικό θέμα, χωρίς να μεσολαβούν θεματικά φωνήεντα

(πβ. §335, 2): δίδω-μι, δίδο-μεν, δίδο-τε, ἐδίδο-μεν, ἐδίδο-τε, διδό-τω, διδό-μεθα, ἐδιδό-μην, διδό-σθω, δίδο-σθαι, διδό-μενος κτλ.

4) Η υποτακτική του ενεστώτα της ενεργητικής και μέσης φωνής σχηματίζεται με τα θεματικά φωνήεντα των ρημάτων σε -ω και έχει τις ίδιες με αυτά ολικές καταλήξεις (βλ. §282, 4), αλλά ο μακρόχρονος χαρακτήρας του ισχυρού θέματος (η ή ω) συναιρείται με το ακόλουθο φω-νήεν των καταλήξεων: (ἱστή-ω) ἱστῶ, (τιθή-ῃς) τιθῇς, (διδώ-ω) διδῶ, (διδώ-ῃς) διδῷς κτλ.

5) Η ευκτική του ενεστώτα της ενεργητικής και μέσης φωνής σχηματίζεται χωρίς θεματικά φωνήεντα (βλ. §282), παίρνει όμως τα εγκλιτικά φωνήεντα της ευκτικής ι και ιη (βλ. §283), που προσθέτονται ανάμεσα στο χρονικό θέμα και τις

προσωπικές καταλήξεις· αλλά το ι των εγκλιτικών φωνηέντων συναιρείται με τον προηγούμενο βραχύχρονο χαρακτήρα του αδύνατου θέματος **α** ή **ε** ή **ο** σε **αι** ή **ει** ή **οι**: (ἱστα-ίη-ν) ἱσταίην, (τιθε-ί-μην) τιθείμην, (διδο-ίη-ν) διδοίην, (διδο-ί-μην) διδοίμην κτλ.
6) Το **σ** στην κατάληξη **-σαι** της μέσης φωνής, φυλάγεται, αν και βρίσκεται ανάμεσα σε δύο φωνήεντα: ἵστα-σαι, τίθε-σαι, ἵ-εσαι, δίδο-σαι· επίσης το **σ** στην κατάληξη **-σο** φυλάγεται στο β΄ ενικό του παρατατικού και στο β΄ ενικό της προστακτικής του ενεστώτα: ἵστα-σο, ἐτίθε-σο, ἵε-σο, ἐδίδο-σο· ἵστα-σο, τίθε-σο, ἵε-σο, δίδο-σο· αλλά στην ευκτική αποβάλλεται: ἱσταῖ-ο, τιθεῖ-ο, ἱεῖ-ο, διδοῖ-ο.

341. 1) Των ρ. τίθημι και ἵημι το β΄ και γ΄ ενικό της οριστικής του ενεργητ. παρατατικού και το β΄ ενικό της προστακτικής του ενεργητ. ενεστώτα κανονικά σχηματίζονται κατά τα συνηρημένα ρήματα σε **-ἐω**: ἐτίθεις, ἐτίθει - ἵεις, ἵει· τίθει, ἵει κτλ.
2) Του ρ. δίδωμι τα τρία ενικά πρόσωπα της οριστικής του ενεργητ. παρατατικού και το β΄ ενικό της προστακτικής του ενεργητ. ενεστώτα σχηματίζονται κατά τα συνηρημένα ρήματα σε **-ὁω:** ἐδίδουν, ἐδίδους, ἐδίδου - δίδου.

ΙΙ. Αόριστος β'

342. Το ρ. ἵστημι έχει αόρ. β΄ κατά τα ρήματα σε -μι μόνο στην ενεργητ. φωνή (ἔ-στη-ν), ενώ τα ρ. τίθημι, ἵημι και δίδωμι έχουν και

στην ενεργητ. και στη μέση (ἔ-θη-κα, ἐ-θέ-μην· ἦ-κα, εἶ-μην· ἔ-δω-κα, ἐ-δό-μην).

343. Του ρ. ἵστημι ο αόρ. β΄ **ἔστην**: 1) από το αδύνατο θέμα στᾰ- σχηματίζει την ευκτική (στα-ί-ην) σταίην, τη μετοχή στάς, στᾶσα, στὰν και τον τύπο στάντων του γ΄ πληθ. της προστακτικής· από το ισχυρό θέμα στη- σχηματίζει όλους τους άλλους τύπους: ἔ-στη-ν, ἔ-στη-μεν κτλ. -(στή-ω) στῶ, (στή-ῃς) στῇς κτλ. -στῆ-θι, στή-τω κτλ. -στῆ-ναι·
2) στο β΄ ενικό της προστακτικής έχει κατάληξη -θι: στῆ-θι.

344. Των ρ. τίθημι, ἵημι, δίδωμι οι αόριστοι β΄ **ἔθηκα - ἐθέμην, ἧκα - εἵμην, ἔδωκα - ἐδόμην:**
1) σχηματίζουν τα τρία ενικά πρόσωπα της οριστικής στην

ενεργητ. φωνή με τους τύπους του α΄ με χρον. χαρακτήρα **κ** (αντί **σ**)·
2) από το ισχυρό θέμα (**θη-, ᾑ-,δω-**) σχηματίζουν τα τρία ενικά πρόσωπα της οριστικής στην ενεργητ. φωνή (ἔ-θη-κα, ᾕ-κα, ἔ-δω-κα) και την υποτακτική στην ενεργητ. και μέση φωνή (θή-ω = θῶ, θή-ωμαι = θῶμαι· ᾗ-ω = ᾧ, ᾗ-ωμαι = ᾦμαι· δώ-ω = δῶ, δώ-ωμαι = δῶμαι)· από το αδύνατο θέμα (θε-, ἑ-, δο-) σχηματίζουν όλους τους άλλους τύπους της ενεργητ. και μέσης φωνής·
3) στο β΄ ενικό της προστακτικής στην ενεργητ. φωνή έχουν κατάληξη **-ς**: θέ-ς, ἔ-ς, δό-ς·
4) το σ στην κατάληξη της μέσης φωνής αποβάλλεται ανάμεσα σε δύο φωνήεντα· φυλάγεται μόνο στο β΄ ενικό της οριστ. του αορ. β΄ εἶ-μην: εἶσο·

5) στο ενεργητ. απαρέμφατο έχουν κατάληξη **-έναι,** αλλά συναιρούν το ε που είναι στην αρχή με τον προηγούμενο χαρακτήρα του θέματος: (θε-έναι) θεῖναι, (ἐ-έναι) εἶναι, (δο-έναι) δοῦναι.

III. Τονισμός

345. Ο τόνος των ρημάτων σε -μι, όταν αυτά είναι σύνθετα με πρόθεση:
1) στην προστακτική του αορ. β΄, ενεργητικού και μέσου, ανεβαίνει όσο το επιτρέπει η λήγουσα, όχι όμως παραπάνω από την τελευταία συλλαβή της πρόθεσης, αν αυτή είναι δισύλλαβη: ἀνά-στηθι, ἀπόδοτε, κατά-θεσθε, ἄφες, ἄφ-ετε, πρόσ-θες, ἐπί-θες κτλ.· αλλά στους τύπους του β΄ ενικού της προστακτικής του μέσου αορ. β΄ θοῦ (του

τίθεμαι), οὖ (του ἵεμαι) και δοῦ (του δίδομαι), όταν αυτοί είναι σύνθετοι με μονοσύλλαβη πρόθεση ή με δισύλλαβη που έχει πάθει έκθλιψη, ο τόνος δεν ανεβαίνει: ἐκ-θοῦ, ἀφοῦ (ἀπὸ + οὖ του ρ. ἀφ-ίεμαι), προδοῦ· (αλλά κατά-θου κτλ.)·
2) στο απαρέμφατο και τη μετοχή του ενεστώτα και του αορ. β΄ ο τόνος μένει όπου και στο απλό ρήμα: ἀφ-ιστάναι, προσ-τιθέναι, ἀνα-τιθέναι, συν-ιέναι, ἀπο-διδόναι· συν-ιστάς, ἀνα-στάς, μετα-τιθείς, ἀπο-τιθέμενος, ἀπο-θέμενος, ἀπο-δοὺς κτλ.

2. Οι άλλοι χρόνοι των φωνηεντόληκτων ρημάτων σε -μι

346. Οι άλλοι χρόνοι, εκτός από τον ενεστώτα, παρατατικό και αόρ. β΄, των φωνηεντόληκτων ρημάτων

ἵστημι, τίθημι, ἵημι και δίδωμι σχηματίζονται κανονικά όπως και των φωνηεντόληκτων ρημάτων σε -ω, δηλ. από το ισχυρό ή αδύνατο θέμα και με τις αντίστοιχες καταλήξεις, αλλά και με κάποιες ανωμαλίες, όπως φαίνεται στον παρακάτω συνολικό πίνακα:

α) ἵ-στη-μι (= στήνω)· (ρ. θ. στη- και στᾰ-), παρατ. ἵ-στη-ν, μέλλ. στή-σω, αόρ. α΄ ἔ-στη-σα, αόρ. β΄ ἔ-στη-ν, παρακ. ἕ-στη-κα[1], υπερσ. εἰ-στή-κειν[1] και ἐ-στή-κειν, συντέλ. μέλλ. ἐ-στή-ξω.

---

1. Ο τύπος ἕστηκα σχηματίστηκε από το σέ-στη-κα (βλ. §64, 1) και ο τύπος εἰστήκειν από το ἐ-σε-στή-κειν, ἐ-ε-στή-κειν = εἰστήκειν, με δασεία από αναλογία προς τον παρακείμενο.

Μέσ. και παθ. ἵ-στα-μαι, παρατ., ἱστά-μην, μέσ. μέλλ. στή-σομαι, μέσ. αόρ. α΄ ἐ-στη-σάμην, παθ. μέλλ. στα-θήσομαι, παθ. αόρ. ἐ-στά-θην. Ρημ. επιθ. ἀνά-στα-τος, ἀν-υπό-στατος, ἀπο-στα-τέον. Παράγ. στά-σις, ἐπι-στά-της, στα-θμός, στή-λη, στή-μων κτλ.

Ο παρακείμ. ἕστηκα και ο υπερσ. εἱστήκειν έχουν σε ορισμένα πρόσωπα και δεύτερους τύπους από το αδύνατο θέμα στᾰ- (με αναδιπλασιασμό σε -στα- = ἑστα-) και με τις προσωπικές καταλήξεις αμέσως προσκολλημένες στο θέμα. Έτσι σχηματίζονται οι τύποι: ἕστηκα, -κας, -κε, -καμεν, -κατε, -κασι και **ἕ-στα-μεν, ἕ-στα-τε, ἑ-στᾶ-σι** (από το ἑ-στά-ασι). Απαρ. ἑστηκέναι και ἑ-στάναι.

Μετοχή: ἑστηκώς, -κυῖα, -κὸς και ἑστώς, ἑστῶσα, ἑστὼς και ἑστός[2], γεν. ἑστῶτος, ἑστώσης, ἑστῶτος (βλ. §187, 9). Υπερσυντέλ. εἱστήκειν, -κεις, -κει, -κεμεν, -κετε, -κεσαν και ἕ-στα-σαν.

β) τί-θη-μι (= θέτω)· (ρ. θ. θη- και θε-), παρατ. ἐ-τί-θην, μέλλ. θή-σω, αόρ. ἔ-θη-κα, παρακ. τέ-θη-κα ή τέ-θει-κα. Μέσ. και παθ. τί-θε-μαι, παρατ. ἐ-τι-θέ-μην, μέσ. μέλλ. θή-σομαι, μέσ. αόρ. β΄ ἐ-θέ-μην, παθ. μέλλ. τε-θή-σομαι (από το θε-θήσομαι, βλ. §69, 1), παθ. αόρ. ἐ-τέ-θην (από το ἐ-θέ-θην), παρακ. μέσ. τέ-θει-μαι, παρακ. παθ. κεῖμαι (= είμαι τοποθετημένος από κάποιον), υπερσ. παθ. ἐ-κεί-μην (βλ. §351, 5).

2. Όπως το ουδέτερο λελυκός.

Ρημ. επίθ. θε-τός, πρόσθε-τος ή προσ-θε-τός, σύν-θε-τος, θε-τέον κτλ. Παράγ. θῆ-μα, ἀ-νά-θη-μα (= αφιέρωμα), θέ-σις κτλ.·

γ) ἵ-η-μι (= ρίχνω)· (ρ. θ. jη- = ἡ- και je- = ἐ-), παρατ. ἵ-η-ν, μέλλ. ἥ-σω, αόρ. ἧ-κα, παρακ. εἷ-κα. Μέσ. και παθ. ἵ-ε-μαι, παρατ. ἱ-έ-μην, μέσ. μέλλ. -ή-σο-μαι (ἀφ-ή-σομαι), μέσ. αόρ. α΄ -η-κά-μην (προ-η-κά-μην, σπάν.), μέσ. αόρ. β΄ -εί-μην (ἀφ-εί-μην, ἀφ-εῖσο, ἀφ-εῖτο κτλ.), παθ. μέλλ. -ε-θήσομαι (ἀφ-ε-θήσομαι), παθ. αόρ. -εί-θην (ἀφ-εί-θην, υποτ. ἀφ-ε-θῶ κτλ.), παρακ. -εῖ-μαι (ἀφ-εῖ-μαι), υπερσ. -εί-μην (ἀφ-εί-μην, ἀφ-εῖ-σο, ἀφ-εῖ-το κτλ.). Ρημ. επίθ. (ἐ-τὸς) κάθ-ε-τος, ἄφ-ε-τος, συν-ε-τός. Παράγ. ἄν-ε-σις, ἄφ-ε-σις, ἔν-ε-σις, σύν-ε-σις κτλ., ἀφ-έ-της, ἐφ-έ-της κτλ.

δ) δί-δω-μι (= δίνω)· (ρ. θ. δω- και δο-), παρατ. ἐ-δί-δουν (-ους, -ου), μέλλ. δώ-σω, αόρ. ἔ-δω-κα, παρακ. δέ-δω-κα, υπερσ. ἐ-δε-δώ-κειν, συ-ντελ. μέλλ. δεδωκώς ἔσομαι. Μέσ. και παθ. δί-δο-μαι, παρατ. ἐ-δι-δό-μην, μέσ. μέλλ. δώ-σομαι, μέσ. αόρ. β΄ ἐ-δό-μην, παθ. μέλλ. δο-θήσομαι, παθ. αόρ. ἐ-δό-θην, παρακ. δέ-δο-μαι, υπερσ. ἐ-δε-δό-μην. Ρημ. επίθ. δο-τός, δο-τέος. Παράγ. δό-σις, δο-τήρ, δῶ-ρον κτλ.

Γ΄. Άλλα φωνηεντόληκτα ρήματα σε –μι

347. Άλλα φωνηεντόληκτα ρήματα σε -μι, εκτός από τα ρ. ἵστημι, τίθημι, ἵημι και δίδωμι, είναι τα εξής:
1) πί-μ-πλη-μι (= γεμίζω) και
2) πίμπρημι (= πυρπολώ, καίω), που ανάμεσα από τον ενεστωτικό

αναδιπλασιασμό (πι-) και το ρηματικό θέμα (πλη-, πρη-) παίρνουν το σύμφωνο μ για λόγους ευφωνίας: πί-μ-πλη-μι, πί-μ-πρη-μι. Αλλά τα σύνθετα ἐμπίμπλημι, ἐμπίπρημι βρίσκονται συνήθως χωρίς το ευφωνικό μ στον ενεστώ-τα (από λόγους ανομοίωσης, §69. 2, α): ἐμπίπλημι, ἐμπίπρημι.
3) ὀ-νί-νη-μι (= ωφελώ), που παίρνει ενεστωτικό αναδιπλασιασμό μέσα στο θέμα, δηλ. μετά το αρχικό φωνήεν ο: ὀ-νί-νη-μι·
4) ἄγα-μαι (= θαυμάζω) και
5) δύνα-μαι, που δεν παίρνουν ενεστωτικό αναδιπλασιασμό·
6) ἐπί-στα-μαι (= ξέρω καλά), που επίσης δεν παίρνει ενεστωτικό αναδιπλασιασμό·αυτό δεν είναι σύνθετο από το ρ. ἵσταμαι (γιατί ἐπὶ + ἵσταμαι = ἐφίσταμαι = «ἵσταμαι ἐπί τινος» = επιστατώ), παρά

απευθείας από την πρόθ. ἐπὶ και το θέμα στα-.

Τα παραπάνω έξι ρήματα κλίνονται στον ενεστώτα και τον παρατατικό κατά το ρ. ἵστημι - ἵσταμαι και σχηματίζουν τους χρόνους κατά τον ακόλουθο τρόπο:

1. πί-μ-πλη-μι (ρ. θ. πλη-, πλᾰ-), παρατ. ἐ-πί-μ-πλη-ν, μέλλ. -πλή-σω, αόρ. -έ-πλη-σα, παρακ. πέ-πλη-κα. Μέσ. και παθ. πί-μ-πλᾰ-μαι, παρατ. ἐ-πι-μ-πλά-μην, (μέσ. μέλλ. πλή-σομαι), μέσ. αόρ. α' ἐ-πλη-σάμην και μέσ. αόρ. β΄ -ε-πλή-μην (σπάν.), παθ. μέλλ. πλη-σ-θήσομαι, παθ. αόρ. ἐ-πλήσ-θην, παρακ. -πέ-πλη-σ-μαι. Ρημ. επίθ. ἄ-πλη-σ-τος, ἐμ-πλη-σ-τέος. Παράγ. πλήρης, πλῆθος κτλ.

2. πί-μ-πρη-μι (ρ. θ. πρη-, πρᾰ-), συνήθ. σύνθ. ἐμ-πί-(μ)-πρη-μι, παρατ. ἐν-ε-πί-μ-πρη-ν, μέλλ.

ἐμ-πρή-σω, αόρ. ἐν-έ-πρη-σα. Παθ. ἐμ-πί-πρα-μαι, παθ. αόρ. ἐν-ε-πρή-σ-θην. Παράγ. πρῆσις, ἐμπρησμός, ἐμπρηστής κτλ.

3. ὀ-νί-νη-μι (ρ. θ. ὀνη-, ὀνᾰ-). (Ενεστ. οριστ. ὀ-νί-νη-μι, ὀνίνης, ὀνίνησι· τα λοιπά πρόσ. άχρηστα-υποτ., ευκτ. και προστ. λείπουν· απαρ. ὀνινάναι, μετοχή μόνο θηλ. ὀνινᾶσα), παρατ. (λείπει και στη θέση του χρησιμοποιείται ο παρατ. του ὠφελῶ) ὠφέλουν, μελλ. ὀνή-σω, αόρ. ὤνη-σα. Μέσ. και παθ. ὀ-νί-νᾰ-μαι (εκτός από την οριστ. εύχρηστη η ευκτ. ὀνιναίμην, ὀνίναιο, ὀνίναιτο κτλ., που τονίζεται κατά τα βαρύτονα, και το απαρ. ὀνίνασθαι), παρατ. ὠ-νι-νά-μην, μέσ. μέλλ.ὀνή-σομαι, μέσ. αόρ. ὠνή-μην (ευκτ. ὀναίμην, ὄναιο, ὄναιτο κτλ., που τονίζεται κατά τα βαρύτονα απαρ. ὄνα-σθαι),

παθ. αόρ. ὠνή-θην· τα λοιπά από το ὠφελοῦμαι. Ρημ. επίθ ἀνόνη-τος (ενεργ. = εκείνος που δεν ωφελεί, ανώφελος· παθ. = εκείνος που δεν ωφελείται), ὀνη-τέον. Παράγ. ὄνησις κτλ.

4. **ἄγα-μαι** (ρ. θ. ἀγα- και ἀγασ-), εύχρ. η ευκτ. α΄ ενικού ἀγαίμην και γ΄ πληθ. ἄγαιντο (ο τονισμός κατά τα βαρύτονα), παρατ. ἠγά-μην, (μέσ. μέλλ. ἀγά-σομαι), μέσ. αόρ. ἠγα-σάμην, παθ. αόρ. ἠγάσ-θην. Ρημ. επίθ. ἀγασ-τός, ἀξιάγαστος. Παράγ. ἄγασμα (= αντικείμενο θαυμασμού ή λατρείας), επίρρ. (από τη μετοχή) ἀγαμένως (= με θαυμασμό) κτλ.

5. **δύνα-μαι** (ρ. θ. δυνα- και δυνασ-). Ενεστ. οριστ. δύναμαι, δύνασαι, δύναται κτλ., υποτ. δύνωμαι, δύνῃ, δύνηται κτλ., ευκτ. δυναίμην, δύναιο,

δύναιτο κτλ. (ο τονισμός κατά τα βαρύτονα), προστ. μόνο δυνάσθω, δυνάσ-θωσαν, απαρ. δύνασ-θαι, μετ. δυνά-μενος· παρατ. ἐ(ἠ)δυνάμην, ἐ(ἠ)δύνω, ἐ(ἠ)δύνατο κτλ., μέσ. μέλλ. δυνή-σομαι, παθ. αόρ. ως μέσ. ἐ(ἠ)δυνή-θην (βλ. §269. 1, α) και (σπάν.) ἐ-δυνάσ-θην, παρακ. δε-δύνη-μαι. Ρημ. επίθ. δυνα-τός, ἀδύνατος. Παράγ. δυνάστης κτλ.·

6. ἐπίστα-μαι (ρ. θ. ἐπι-στη- και ἐπι-στᾰ-). Ενεστ. οριστ. ἐπίσταμαι, - σαι, -ται κτλ., υποτ. ἐπίστωμαι, -ῃ, -ηται κτλ., ευκτ. ἐπισταίμην, -αιο, -αιτο κτλ. (ο τονισμός κατά τα βαρύτ.), προστ. ἐπίστω (και ἐπίστασο), ἐπιστάσθω κτλ., απαρ. ἐπίστασθαι, μετ. ἐπιστάμενος· παρατ. ἠπιστάμην, ἠπίστω (και ἠπίστασο), ἠπίστατο κτλ., (βλ. §269. 2, α) μέσ. μέλλ. ἐπι-στή-σομαι, παθ. αόρ. ἠπιστή-θην.

Ρημ. επίθ. ἐπιστη-τός, -τέος. Παράγ. ἐπιστήμη, ἐπιστήμων κτλ.

348. Εκτός από τα παραπάνω ρήματα, κατά το ἵστημι - ἵσταμαι κλίνονται και τα εξής:
1) κρέμα-μαι (= είμαι κρεμασμένος), (θ. κρέμα-, κρεμη-) του ενεστ. εύχρ. είναι η οριστ. κρέμαμαι, -σαι, -ται κτλ. και η μετ. κρεμάμενος· παρατ. ἐκρεμάμην, ἐκρέμω, ἐκρέματο κτλ., μέσ. μέλλ. ως παθ. κρεμήσομαι (ποιητ.). Το ρ. κρέμαμαι χρησιμεύει σαν παρακείμ. του κρεμάννυμαι·
2) ο αόρ. ἐ-πριά-μην (= αγόρασα), του ρ. ὠνοῦμαι (= αγοράζω) (ρ. θ. πριᾰ-) οριστ. ἐπριάμην, ἐπρίω, ἐπρίατο κτλ. υποτ. πρίωμαι, πρίῃ, πρίηται κτλ., ευκτ. πριαίμην, πρίαιο, πρίαιτο κτλ., (προστ. πρίω και πρίασο, πριά-σθω κτλ., ποιητ.), απαρ. πρίασθαι, μετ. πριάμενος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 4ου ΤΟΜΟΥ

σελ.9

23ο Κεφ. Σχηματισμός των αφωνόληκτων ρημ. α΄ συζυγίας

1. Ενεστώτας και παρατατικός ενεργ. και μέσης φωνής σελ.9
2. Ενεργ. και μέσος μέλλοντας, ενεργ. και μέσος αόρ. α΄ σελ.15
3. Ενεργ. παρακείμ. και υπερσ. σελ.23
4. Παθ. μέλλ. α΄ και παθ. αόρ. α΄ σελ.25
5. Παρακείμενος και υπερσυντ. μέσης φωνής σελ.27

24ο Κεφ. Σχηματισμός των ενρινόλ. και υγρόληκτων ρημάτων α΄ συζυγίας σελ.33

1. Ενεστώτας και παρατατικός σελ.33

ενεργ. και μέσης φωνής
2. Οι άλλοι χρόνοι σελ.38

25ο Κεφ. Δεύτεροι χρόνοι των ρημάτων α΄ συζυγίας σελ.57

1. Ενεργ. και μέσος αόρ. β΄ σελ.57
2. Παθητ. μέλλ. β΄ και παθητικός αόρ. β΄ σελ.64
3. Ενεργ. παρακείμενος και υπερσυντέλικος β΄ σελ.69
4. Γενικές παρατηρήσεις στους δεύτερους χρόνους σελ.71

26ο Κεφ. Ρήματα συνηρημένα ή περισπώμενα σελ.74

1. Ενεστώτας και παρατατικός σελ.75
τιμῶ - τιμῶμαι σελ.76
ποιῶ - ποιοῦμαι σελ.81

δηλῶ - δηλοῦμαι σελ.88
Παρατηρήσεις σελ.93
α) στα συνηρ. ρ. σε -άω σελ.93
β) στα συνηρ. ρ. σε -έω σελ.97
γ) στα συνηρ. ρ. σε -όω σελ.100
2. Οι άλλοι χρόνοι σελ.102
Πίνακας συνηρ. ρημάτων με διαφορές ή ανωμαλίες σελ.104

27ο Κεφ. Ρήματα β΄ συζυγίας σε -μι σελ.118

Διαίρεση των ρημ. σε -μι σελ.118

Α΄. Συμφωνόληκτα ρήμ. σε -μι σελ.119
1. Ενεστώτας και παρατατικός σελ.119
δείκνυμι - δείκνυμαι σελ.121
Παρατηρήσεις σελ.126
2. Οι άλλοι χρόνοι σελ.128

Β΄. Φωνηεντόληκτα ρήμ. σε -μι σελ.129

1. Ενεστώτας, παρατατικός και αόρ. β΄ **σελ.129**
ἵστημι, τίθημι, ἵημι, δίδωμι, ἵσταμαι, τίθεμαι, ἵεμαι, δίδομαι **σελ.131**
Παρατηρήσεις **σελ.153**
Ι. Ενεστ. και παρατατικός **σελ.153**
ΙΙ. Αόριστος β΄ **σελ.157**
ΙΙΙ. Τονισμός **σελ.160**
2. Οι άλλοι χρόνοι **σελ.161**

Γ΄. Άλλα φωνηεντόλ. ρήματα σε -μι **σελ.166**

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.